

Facebookin ompeluryhmät osana käsityöprosessia

Helsingin yliopisto
Kasvatustieteellinen tiedekunta
Käsityönopettajan koulutusohjelma
Pro gradu –tutkielma
Käsityötiede
Marraskuu 2020
Hanne Katajamäki
Ohjaaja: Pirita Seitamaa-Hakkarainen

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Kasvatustieteellinen tiedekunta		
Tekijä - Författare - Author Hanne Katajamäki		
Työn nimi - Arbetets titel Facebookin ompeluryhmät osana käsityöprosessia		
Title Facebook sewing groups as part of the craft process		
Oppiaine - Läroämne - Subject Käsityötiede		
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Pro gradu -tutkielma / Pirita Seitamaa-Hakkarainen	Aika - Datum - Month and year Marraskuu 2020	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 62 s + 1 liite.
Tiivistelmä - Referat – Abstract <p>Sosiaalinen media ja sen eri alustoilla toimivat verkkoyhteisöt ovat aktiivisesti myös käsityöharrastajien käytössä. Aiempien tutkimusten mukaan sosiaalinen media tarjoaa käyttäjilleen paikan verkostoitua samanhenkisten kanssa, mahdollisuuden jakaa ja saada tietoa sekä esitellä ja saada palautetta omista käsityöistään. Sosiaalinen media toimiikin käsityöharrastajille niin idealähteenä kuin tukiverkostona ja virtuaalisena päiväkirjana.</p> <p>Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, millä tavoin Facebookin ompeluaiheisia ryhmiä käytetään osana ompelullisen käsityöprosessin eri vaiheita; ideointia, suunnittelua, valmistusta ja arviointia, millaista tietoa, apua tai palautetta ryhmästä haetaan, ja miten tätä tietoa hyödynnetään ompeluharrastuksessa. Olin myös kiinnostunut siitä, millaiset asiat ryhmässä koetaan merkitykselliseksi. Tutkimuskysymykseni ovat 1) Millä tavalla ompeluaiheisia Facebook -ryhmiä käytetään hyödyksi ompeluprosessin eri vaiheissa ja 2) Millaiset asiat ovat merkityksellisiä Facebookin ompeluryhmissä ryhmään kuuluvalla ompeluharrastajalle.</p> <p>Aineiston keräsin verkkokyselyn ja kirjoitelmapyynnön avulla maaliskuussa 2020. Julkaisin viidessä suomalaisessa Facebookin ompeluryhmässä osallistumispyynnön ja linkin kyselyyn. Vastaajia oli 73. Kirjoitelmat analysoitiin laadullisesti, sisällönanalyysin keinoin.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan ryhmiä hyödynnetään ompeluprosessin eri vaiheissa eri tavoin, mutta tavoitteet näiden erilaisten tapojen taustalla ovat hyvin yhteneväiset eri vaiheiden välillä: Ryhmiä hyödynnetään toiminnassa etenemisen tueksi, tiedon lisäämiseksi sekä mielikuvien vahvistamisen tueksi. Lisäksi arviointivaiheessa on tunnistettavissa palautteen harkittu hakeminen. Ompeluryhmissä tärkeiksi asioiksi koettiin erityisesti ideoiden ja inspiraation saaminen, uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen, tiedon hakeminen, samanhenkisten ihmisten tapaaminen sekä tiedon jakaminen ja muiden auttaminen.</p>		
Avainsanat - Nyckelord Käsityö, käsityöharrastus, käsityöprosessi, ompelu, sosiaalinen media, Facebook		
Keywords Craft, hobby crafts, craft process, sewing, social media, Facebook		
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited Helsingin yliopiston kirjasto – Helda / E-thesis (opinnäytteet)		
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information		

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Educational Sciences		
Tekijä - Författare - Author Hanne Katajamäki		
Työn nimi - Arbetets titel Facebookin ompeluryhmät osana käsityöprosessia		
Title Facebook sewing groups as part of the craft process		
Oppiaine - Läroämne - Subject Craft science		
Työn laji/ Ohjaaja - Arbetets art/Handledare - Level/Instructor Master's Thesis / Pirita Seitamaa-Hakkarainen	Aika - Datum - Month and year November 2020	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 62pp. + 1 appendice
Tiivistelmä - Referat - Abstract <p>Social media and its online communities and various platforms are actively used by hobby craft makers. Previous research has shown, that social media offers its users a place to meet people with similar intrests, an opportunity to share and receive information, and to showcase and receive feedback on their own crafts. Social media is also a place to find new inspiration ja ideas for future craft projects and serves as a virtual diary.</p> <p>The aim of this study was to find out how sewing-focused Facebook groups are used as part of the different stages of the sewing craft process; creating ideas, planning, makeing and evaluation, what kind of information, help or feedback is received from Facebook groups, and how this information is used in the sewing hobby. I was also interested in what kind of things is find to be meaningful in Facebook sewing groups. My research questions are 1) How are sewing-themed Facebook groups used at different stages of the sewing process, and 2) What issues group members find to be important in Facebook sewing groups.</p> <p>The data was collect througe semi-structural online survey, that included a call for volunteers to write about their experiences of how they use facebook groups during their sewing craft process. A link to the survey was shared in five Finnish Facebook sewing groups. There were 73 respondents. The writings were analyzed qualitatively, by means of content analysis.</p> <p>According to the research results, the groups are utilized in different ways in different stages of the sewing process, but the aims behind these different ways are very similar between the different stages: The groups are utilized to support progress in craft process, increase knowledge and as a helpt to clarify vision. In addition, a deliberate retrieval of feedback is identifiable in the evaluation phase. In the sewing groups, it was find to be importat to find new ideas and inspiration, learn new skills and develop oneself, seek information, meet people with similar intrests, and share information and help others.</p>		
Avainsanat - Nyckelord Käsityö, käsityöharrastus, käsityöprosessi, ompelu, sosiaalinen media, Facebook		
Keywords Craft, hobby crafts, craft process, sewing, social media, Facebook		
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited Helsinki University Library – Helda / E-thesis (theses)		
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information		

Sisällys

1. JOHDANTO	1
2. KÄSITYÖ	3
2.1 Käsityön määritelmiä.....	3
2.2 Käsityöprosessi.....	8
2.2.1 Ideointi.....	9
2.2.2 Suunnittelu	11
2.2.3 Valmistus.....	12
2.2.4 Arviointi	12
2.2.5 Ositettu käsityö.....	13
2.3 Harrastaminen	13
2.4 Käsityö harrastuksena	15
2.5 Käsityöharrastuksen merkitykset	16
2.6 Käsityöt yhteisöllisenä toimintana	19
3. FACEBOOK JA YHTEISÖLLISYYS VERKOSSA	21
3.1 Sosiaalinen media ja Facebook	21
3.2 Facebook -ryhmät ja niiden toiminta	23
3.3 Suomalaiset ompeluryhmät Facebookissa	24
3.4 Yhteisöllisyys ja vuorovaikutus sosiaalisen median käsityöryhmissä ..	25
4. TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	29
5. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	30
5.1 Tutkimusmenetelmät.....	30
5.2 Aineiston kerääminen	31
5.3 Tutkimusjoukko	33
5.4 Aineisto	33
5.5 Aineiston analysointi	34
6. TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TULKINTAA	37
6.1 Taustatiedot	37
6.2 Ompeluryhmien merkitykselliset asiat.....	39
6.3 Ompeluryhmän käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa – avoimien kirjoitelmien tulokset.....	40
6.3.1 Ideointi – sattumalta ja tietoisesti hakien.....	42

6.3.2 Suunnittelu – Tukea valintoihin	44
6.3.3 Valmistus – Ongelmatilanteista eteenpäin	46
6.3.4 Arviointi – Palautetta harkiten	48
6.3.5 Yhdistävät luokat.....	51
7. LUOTETTAVUUS	53
8. POHDINTA	56
8.1 Facebookin ompeluryhmät tärkeänä osana kokonaista käsityöprosessia	56
8.2 Jatkotutkimusaiheet	61
9. LÄHTEET	63
10. LIITTEET	69
LIITE 1	69

1. Johdanto

Tämän gradun lähtökohdat ovat voimakkaasti omissa mielenkiinnonkohteissani sekä kokemuksissani. Harrastan aktiivisesti ompelua, ja olen myös aktiivinen sosiaalisen median kanavissa. Vaikka kotiompelu harrastuksena on pääosin kotona yksin toteutuvaa, on minun ompelullisessa käsityöprosessissa mukana eri sosiaalisen median väylien kautta laaja ompeluharrastajien joukko ympäri Suomea, prosessin kaikissa vaiheissa. Poimin usein ideoita ja inspiraatiota ompeluksiini blogeista tai Pinterestistä, samoin käyttämäni kankaan olen saattanut ensimmäisen kerran löytää Instagramin kuvavirrasta. Ompelua suunnitellessani ja valmistaessani haen ongelmakohtissa tietoa esimerkiksi Youtubesta tai kysyn asiaa Facebookin ompeluryhmästä. Valmiin työni usein kuvaan ja postaan Instagram -tililleni tai Facebookin ryhmiin. Samalla saatan esimerkiksi kertoa, mitä pidin käyttämästäni kaavasta ja että olenko tyytyväinen lopputulokseen. Luen myös tarkasti saamani kommentit työstäni. Voin siis huomata, että vaikka ompelen yksin kotonani, en kuitenkaan työskentele yksin. Ilmiö on nähtävissä laajemminkin käsityöharrastajien keskuudessa ja esimerkiksi Taitoliiton 2018 teettämässä käsityön harrastamiseen paneutuvassa tutkimuksessa todettiin, että aktiivisista käsityöharrastajista 67% vastaajista kertoi seuraavansa käsityöaiheisia sosiaalisen median eri kanavia päivittäin.

Sosiaalisen median tutkimus käsityötieteissä on ollut suosittu aihe viime vuosina. Sosiaalinen media on kuitenkin tutkimuskenttänä laaja, sillä jokainen eri kanava pitää sisällään omat ominaispiirteensä ja toimintatapansa, ja onkin eroa siinä, miten keskustellaan tai haetaan apua esimerkiksi Instagramista tai Facebookista. Keskityn tässä tutkimuksessa oman ompeluharrastukseni kannalta itselleni tärkeimpään sosiaalisen median kanavaan, Facebookin ompeluryhmiin. Kuulun tällä hetkellä neljään eri ryhmään, joissa on yhteensä jäseniä yli 45 000. Vaikka olen opiskellut ompelua niin peruskoulussa kuin osana käsityön opettajan opintojani, on kuitenkin iso osa tiedoistani kertynyt myös näiden ryhmien ns. parviällyn kautta. Facebookin ompeluryhmissä olen lukenut ja kommentoinut lukemattomia keskusteluja eri materiaaleille soveltuvista neuloista ja toimivista

kaavoista, olen kysynyt ja saanut neuvoja niin grillinsuojuksen ompeluun kuin päiväkotitossujen kaavoitukseen sekä materiaalin valintoihin reppua valmistessa. Olen saanut innostavaa palautetta töistäni ja selvittänyt syyt saumurin langan katkeiluun.

Haluankin tässä tutkimuksessa syventyä tarkemmin siihen, millä tavoin ryhmää tai ryhmiä käytetään hyödyksi osana ompelullisen käsityöprosessin eri vaiheita, ideointia, suunnittelua, valmistusta ja arviointia. Lisäksi olen kiinnostunut selvittämään millaiset asiat ja hyödyt koetaan merkitykselliseksi Facebookin ompeluryhmissä. Aineiston kerään verkkokyselyn ja kirjoitelmapyynnön avulla, jota jaan viidessä suomalaisessa Facebookin ompeluryhmässä. Teoriaosuudessa avaan käsityötä terminä, prosessina, harrastuksena sekä yhteisöllisenä toimintana. Lisäksi avaan sosiaalisen median ja erityisesti Facebookin toimintatapaa sekä verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta.

2. Käsityö

2.1 Käsityön määritelmiä

Termi käsityö on määritelty Suomen Kielitoimiston sanakirjassa käsin tai käsityökaluin suoritettavaksi työksi (Kielitoimiston verkkosivut). Kielitoimiston verkkosivuilla lisätään määrittelyyn myös käsin tehdyn työn tuloksena syntynyt tuote. Luutonen (2002, 8) taas määrittelee käsityön erityisesti valmistusprosessiksi, jossa käsin tai apuvälineen avulla valmistetaan tuotteita tai palveluja. Samoin prosessin tuotosta kutsutaan käsityöksi. Käsityöläisen näkökulmasta käsityö voi olla sekä koko prosessi, tai yksittäinen käsityötekniikka osana tuotteen suunnittelua tai valmistamista.

Kojonkoski-Rännälin (1995, 31) mukaan käsityö –termissä sana ”työ” viittaa siihen, että toimijana on aina ihminen ja sana ”käsi” taas viittaa työstettävän materiaalin konkreettisuuteen. Näin ollen käsityö viittaisi siis aina käsillä työstämiseen, eikä käsillä voi työstää abstraktia materiaalia, kuten ajatuksia. Kojonkoski-Rännäli (1995, 31-32) kuitenkin jatkaa, että ”työ” sana merkitsee aina myös toimintaa, ja toiminnan ohjaamiseen tarvitaan ajatus. Näin ollen ”käsityö” pitää aina sisällään myös idean työstä jonka käsityöntekijä haluaa toteuttaa sekä ajatuksen ja suunnitelman siitä, miten kyseisen käsityön voisi toteuttaa. Käsityön tekijäksi tarvitaankin siis aina ihminen kokonaisuudessaan; ihmisen fyysinen että henkinen puoli, motoriset taidot, mielikuvitus sekä kyky ajatella, luoda uutta ja ratkaista ongelmia. Kun käsityössä on mukana ihminen kokonaisuutena, voidaan ajatella, että käsityöprosessin tuloksena saadaan ulkoinen, konkreettinen tuotos, jossa näkyy työskentely ja sen laatu. Tuotoksen lisäksi voidaan kuitenkin nähdä myös tekijässä sisäisiä muutoksia esimerkiksi minäkuvan ja itsetunnon kasvun myötä, sekä käytännön järjen kehityksen kautta (Kojonkoski-Rännäli, 1995, 67-68).

Kouhia ja Laamanen (2014, 12) mainitsevat Kojonkoski-Rännälin tavoin, että käsityössä voidaan nähdä läsnä olevaksi materiaalisuuden ja sen työstämisen lisäksi myös esimerkiksi tekijän sensomotoriset kokemukset, mielikuvat sekä il-

maisulliset tekijät. Lisäksi käsityöhön liittyy voimakkaasti kulttuurillisuus, joka värittää käsityön tulkintaa. Käsityötekniikat, mallit ja materiaalit tyypillisesti periytyvät sukupolvelta toiselle, minkä myötä käsityötä voidaan pitää myös tapana säilöä ja ylläpitää omaa kulttuuria (Ihatsu, 2005, 22). Luutonen (2006, 174) toteaa, että toisinaan käsityötuote voi olla myös immateriaalinen, mikäli käsityöprosessi johtaa enemmän käsityötaidon oppimiseen tai elämykseen, konkreettisen käsityötuotoksen sijaan. Kuitenkin Kojonkoski-Rännälin (1995, 37) mukaan käsityön tarkoittaessa konkreettista tuottamista, tulee mukaan aina myös materia, jota tarvitaan ja muokataan lopputuloksen saamiseksi. Materia saadaan Kojonkoski-Rännälin (1995, 37) mukaan aina luonnosta, kun taas Ihatsu (2002, 13) lisää että luonnonmateriaalien lisäksi nykyisin myös teollisesti valmistettuja materiaaleja käytetään paljon käsityötä valmistettaessa.

Anttilan (1983, 6) mukaan käsityö -käsite on monimerkityksellinen ja sen myötä vaikeasti määriteltävissä. Käsityöstä puhuttaessa yleensä kuitenkin viitataan sekä Kielitoimiston määritelmän mukaisesti käsillä tekemisen prosessiin että myös käsityönä valmistettuun tuotteeseen, produktiin (Anttila, 1983, 6, 37). Samoin myös materiaalisuuden kautta käsityötä lähestyttäessä voidaan jakaa käsityö sekä valmiin käsityötuotteen materiaaliseen olemukseen että materiaan työstämisprosessiin, jossa materiaa käsitellen valmistetaan käsityötuote. (Kouhia & Laamanen, 2014, 12.) Tämän päivän käsityön tekeminen on kuitenkin myös voimakkaasti koneistunut, minkä myötä on olemassa käsitöitä joissa tekijän osuus saattaa rajoittua esimerkiksi mallin suunnitteluun sekä koneen käynnistämiseen. Onko siis esimerkiksi kirjovan ompelukoneen käyttö käsityötä? Kupiainen (2004, 36) toteaa, että tällaisessa koneellisesti valmistetussakin käsityössä konetta käyttävä käsityöläinen on toimija, joka vastaa lopputuloksen tuottamisesta. Kone toimii työvälineenä ja vaatii yleensä myös käyttäjältään runsaasti osaamista.

Perinteisesti Suomessa käsityö on nähty voimakkaasti sukupuolittuneena siten, että naisten käsitöiksi on mielletty tekstiileihin liittyviä kädentöitä, kuten vaate- ja tekstiilihuolto, kun taas miesten käsitöistä puhuttaessa viitataan usein koviin materiaaleihin, kuten puun, metallin ja nahan työstöön. Naisten käsitöihin liittyykin usein ajatus arkisuudesta ja kotitalouden hoidosta, kun miesten käsityöt, niin

sanotut tekniset työt, yhdistetään voimakkaammin teollisuuteen. (Heikkinen 2006, 32.)

Suomenkielen käsitettä ”käsityö” ja englanninkielen vastinetta ”craft” tutkinut Ihatsu (2002, 12) linjaa, että käsityön käsitettä voidaan tarkastella monista näkökulmista ja sen merkitys vaihtelee riippuen, määritelläänkö käsityö –käsitettä esimerkiksi tekijän, tuotteen, prosessin, ammatin vai historian näkökulmasta. Kun käsityötä tarkastellaan ammattina tai elinkeinona, tarkoitetaan yleensä prosessia jossa ammattilainen työstää materiaalia käsin tai käsityökaluin. Käsityötuote saattaa olla niin perinteisen mallin mukaan valmistettu, kuin täysin yksilöllisesti toiveiden mukaan suunniteltu. (Ihatsu, 2002, 13.) Perinteisesti käsityötuotteet ovat olleet inhimillisen kokoisia, käteen tai syliin mahtuvia ja käsillä työstettävän kokoisia (Ihatsu, 2005, 20). Käsityöläisen valmistusprosessissa on tyypillistä, että käsityön lopullinen muoto ja malli syntyvät usean kokeilun ja yrityksen myötä, ja kypsyä pitkänkin aikavälin aikana. Myös materiaaleja ja tekniikkaa testataan ja tutkitaan käsityöläisen käsityöprosessin aikana. (Ihatsu 2004, 45.)

Luutonen (2006, 174) listaa, että käsityöläisen myymä tuote, voi olla myös esimerkiksi suunnittelu-, korjaus-, elämys- tai muu vastaava palvelu. Suomessa käsityöläiseksi mielletään tyypillisesti tekijä, jolla on taustalla käsi- ja taideteollisuusalan koulutus, ja näin ollen esimerkiksi partureita ei pidetä käsityöläisinä, vaikka ammatti sisältää käsin tekemistä ja materiaalin muokkaamista (Luutonen, 2006, 178). Tämäkään määritelmä ei kuitenkaan ole tarkka, sillä kaikilla käsityöalan ammatinharjoittajilla ei välttämättä ole lainkaan alan koulutusta, ja toisaalta esimerkiksi vuonna 2013 Suomen käsityömuseon valitsi Vuoden käsityöläiseksi kakkutaiteilija Emma Iivanainen. Valintaa perusteltiin mm. tavoitteena laajentaa käsityön käsitettä. (Taitoliiton verkkosivut, 2013.)

Taitoliiton Käsityöalan suhdanne ja toimialaraportin 2019 mukaan käsityöyrittäjyydellä menee hyvin. 2019 yrittäjäkyselyyn vastanneista käsityöläisistä 44 prosenttia kertoi liikevaihdoin kasvaneen kuluneen vuoden aikana ja 46 prosenttia vastaajista arvelivat kysyntä- ja suhdannenäkymien edelleen parantuvan seuraavan vuoden aikana. Tyypillistä käsityöyrityksille on yksinyrittäjyys, taitoliiton

kyselyn mukaan jopa 75 prosenttia yrityksistä työllistää alle kaksi henkilöä. Käsityöalalle on myös tyypillistä että yritystoimintaa toteutetaan muun työn, esimerkiksi opetustyön tai opiskelujen ohessa osa-aikaisesti. Tyypillisesti käsityöryitys myös henkilöityy yrittäjään voimakkaasti, ja mikäli käsityöläinen lopettaa, lopetetaan koko yritys (Luutonen, 2006, 176).

Menneisyydessä valtaosa kaikista käyttöesineistä, vaatteista ja työkaluista olivat käsityönä valmistettuja, nykyään ne on korvattu teollisesti valmistetuilla välineillä, joiden sekä maantieteellinen ja kulttuurillinen alkuperä voi olla hyvinkin kaukainen. Tämä liittyy sekä tavarantuotannon muutokseen että globalisaatioon, minkä myötä siis samoja tuotteita käytetään ympäri maailmaa. (Kupiainen, 2004, 29.) Kupiainen (2004, 29) toteaaakin, että vaikka murros on voimakkaasti muuttanut käsityöläisyyttä ja käsityöläisyyden arvostusta, se ei ole sitä romahduttanut, vaan käsityöläisyys on pikemminkin jalostunut, ammattimaistunut ja eriytynyt vastaamaan toisenlaisiin tarpeisiin, joihin massatuotetut heterogeeniset tuotteet eivät vastaa.

Asiakkaan näkökulmasta käsityö on tyypillisesti tuote, joka saa lisäarvoa valmistusprosessinsa myötä. Myös esimerkiksi paikallisuus, käsityön uniikkiluonne sekä historia tuo usein lisäarvoa tuotteelle ja käsityö saattaa toimia myös ostajansa persoonan ilmaisukeinona. (Luutonen 2002, 9.) Käsitöitä on tyypillisesti annettu myös paljon lahjoina. Käsintehtyä lahja koetaan erityiseksi, sillä se on harvinainen ja usein myös uniikki, lisäksi sen valmistamiseen vaadittu taito ja aika tuo lahjalle lisäarvoa (Ihatsu, 2006, 21). Käsityöläisen valmistama ja usein perinteisiin kytkeytyvä käsityö pitää sisällään mielikuvia ja arvoa joita teollisesti tuotettu tavara ei voi tavoittaa (Kupiainen 2004, 38). Aktiviteettina käsityö voi olla myös elämyksen kaltainen kokemus käsityökurssin muodossa, jossa käsityöläinen tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden oppia uutta.

Suomessa ja muissa Pohjoismaissa on käsitöitä pidetty yleissivistykseen kuuluvaksi, minkä myötä käsityön opiskelu on osa peruskoulua (Ihatsu 2006, 22). Kun käsityötä tarkastellaan didaktisesta näkökulmasta, uuden peruskoulun opetussuunnitelman perusteet (2014, 146) määrittelee käsityön monimateriaaliseksi oppiaineeksi, joka pitää sisällään käsityöilmaisuu, muotoiluun ja teknologiaan

perustuvaa toimintaa. Käsitöitä tehdessä oppilas saa harjoitusta mm. arjen taitoihin, avaruudelliseen hahmottamiseen, hienomotoriikkaan, pitkäjänteiseen suunnitelmalliseen työskentelyyn sekä luovuuteen. Onnistumisenkokemukset vahvistavat myös oppilaan itsetuntoa. Lisäksi POP nostaa esiin käsityön kulttuuriperinteen merkityksen. Pietikäisen (2006, 83) mukaan käsityön opiskelu peruskoulussa tukee monin tavoin arjessa pärjäämistä. Käsitöiden harjoittelu tukee mm. ongelmanratkaisutaitoja, käsillä tekemisen taitoja sekä teknistä asiantuntemusta. Näitä tarvitaan jo monissa arkisissa kotitöissäkin ja ostettujen tavaroiden käsittelyssä (Pietikäinen, 2006, 83). Käsitöitä tehtäessä olennaista on POP:n mukaan kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen. Tällä tarkoitetaan osallistumista prosessin jokaiseen vaiheeseen; ideointiin, suunnitteluun, valmistukseen sekä lopputuloksen arviointiin. Käsityön tulisikin olla POP:n mukaan tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa, jossa lähestytään käsityötä ennakkoluulottomasti. Tavoitteiksi listataan myös esimerkiksi arjen taitojen, käsillä tekemisen, luovuuden, itsetunnon ja ympäröivän materiaallisen maailman tuntemisen vahvistamisen. (POP, 2014, 146.)

Käsityötä voidaan tarkastella myös taiteen ja muotoilun näkökulmasta. Käsityön ja taiteen jako pohjautuu Kupiaisen (2004, 30) mukaan 1700-luvun painotukseen erottaa ”kaunotaiteet” muista toimialoista. Erona erityisesti taiteiden ja käsityön välillä pidettiin ”kaunotaiteiden” pyrkimystä ainutkertaisuuteen ja luovuuteen, kun taas käsityön nähtiin olevan mekaanista käsityösuoritusta, jonka tavoitteena oli tuottaa funktionaalisia töitä käyttöön, ei ihasteltavaksi. Perinteinen käsitys onkin, että taide on henkistä ja luovaa ja käsityö fyysistä ja toistavaa (Ihatsu 2004, 41). Käsityön pääfunktiona pidettiin siis käytettävyyttä. Toisaalta tämä ajatus on haastanut käsityöläisiä etsimään käytettävyyden rajoja ja muokkaamaan perinteitä (Ihatsu 2004, 43). Toisaalta myös kaikki taide on käsityötä ja käsityö taas voi tietyissä tilanteissa tai tietyllä ajalla tulla kutsutuksi taiteeksi. Tähän vaikuttaa vallitsevan kulttuurin kulloinenkin maku ja luokittelutapa (Kupiainen 2004, 31). Historiallisesti katsottuna käsityö edeltää kuitenkin niin taidetta kuin muotoiluakin, ja ennen teollistumista kaiken tuotevalmistuksen voidaan nähdä olevan käsityötä (Ihatsu 2004, 41).

Käsityön määritelmä on siis laaja ja värikäs, ja voidaankin ajatella, että jokainen ihminen tekee jossain elämäänsä asioita, joita voidaan jonkun ylläesitellyn määritelmien myötä pitää käsityönä tai käsityön tekemisenä. Käsityön tekijä voi siis olla sekä harrastaja, taiteilija että ammattilainen. Käsitöiden vahva sitoutuminen myös esimerkiksi elinkeinoelämään käsityöalojen myötä sekä arkeen ja perinteeseen koulukäsityön, harrastamisen ja tarpeesta nousevan toiminnan myötä tekee käsityön ilmiöksi joka tavalla tai toisella koskettaa kaikkia kulttuureja ja yksilöitä. (Kupiainen, 2004, 29.)

2.2 Käsityöprosessi

Kun ihminen vaikkapa neuloo, on ohikulkevan helppo tunnistaa toiminta käsityön tekemiseksi. Neulomisessa toimintana on yleensä nähtävissä myös materiaali tai osa siitä, työvälineet ja motorista toimintaa. Riippuen työn vaiheesta, on mahdollisesti myös tuleva lopputulos jossain määrin hahmotettavissa, ja kenties neulojan ilmeestä on pääteltävissä sujuuko työ sillä hetkellä hyvin, vai ei. Ennen neulonnan aloittamista on kuitenkin jo tapahtunut lukuisia asioita jotka ovat johdattaneet työn tähän pisteeseen, ja joita ei tilanteessa voi hahmottaa. Ohikuljalle jää näkymättömäksi esimerkiksi alkuperäinen motivaatio ja idea työn aloittamiseen, mahdolliset tehdyt muutokset, tekijän oma arvio työstään ja suunnitelma seuraavasta työvaiheesta.

Käsityön tekemisen prosessin Kojonkoski-Rännäli (1995, 62) tiivistää sarjaksi pieniä mahdollisia saavutuksia, jotka vuorotellen testataan ja arvioidaan. Prosessin tekijällä on taustalla on koko ajan tekijän osittain pysyvä, osittain jatkuvasti muotoutuva mielikuva ja tietoisuus tuotteen lopullisesta rakenteellisesta ja esteettisestä tuloksesta. Vähitellen kokeilun, arvioinnin ja muokkauksen ja työskentelyn myötä mielikuva konkretisoituu ja materialisoituu. Käsityöprosessi siis pitää sisällään sekä taitavaa tekemistä ja toteuttamista, mutta siihen kuuluu myös ideointia, ongelmanratkaisua, ajattelua ja suunnittelua sekä suunnitelmien toteuttamista. Kun sama henkilö suorittaa tai osallistuu jokaiseen käsityöprosessin vaiheeseen joko yksin tai yhdessä ryhmän kanssa tehden, puhutaan ko-

konaisessa käsityöprosessissa. (Kojonkoski-Rännäli 1995, 67-68.)

Käsityöprosessin erilaisia malleja vertaillut Kojonkoski-Rännäli (1995, 58-59), toteaa, että kaikista käsityöprosessia kuvaavista malleista on hahmoteltavissa kolme toistuvaa vaihetta, vaikka näiden sisältö ja painotus hieman vaihtelevat mallien kesken. Nämä kolme vaihetta ovat 1. Ideointi ja ideoiden kehittäminen, 2. Ideoiden taiteellinen ja tekninen suunnittelu sekä 3. tuotteen varsinainen valmistaminen. Pöllänen ja Kröger (2006, s. 87-88) lisäävät ideoinnin, suunnittelun sekä valmistuksen lisäksi *arvioinnin* osaksi kokonaisen käsityöprosessin vaihteita. Pirkko Anttilan (1993, 107-111) käsityöllistä suunnittelua ja valmistusta kuvaavassa mallissa käsityöprosessi jakautuu kuuteen osatekijään ja se etenee spiraalimaisesti. Mallin osatekijät ovat alkumielikuvan luominen, tekijän omat resurssit, prosessin ulkopuoliset resurssit, tuotoksen suunnittelu, valmistusprosessin suunnittelu ja palautekanavat. Alkumielikuvalla Anttila viittaa käsityön tekijän sisäiseen mielikuvaan työstä, sen tavoitteista ja tarkoituksesta. Alkumielikuva pitää sisällään myös informaation hankkimista sekä hahmotelman erilaisista ratkaisumalleista joita prosessi voisi sisältää. Tekijän omilla resursseilla viitataan mm. tekijän taitoihin, luovuuteen, arvoihin, motivaatioon ja odotuksiin, eli erilaisiin tekijän henkisiin ja fyysisiin ominaisuuksiin jotka vaikuttavat käsityöprosessiin. Prosessin ulkopuoliset resurssit ovat taas käsityöläisestä riippumattomia, työhön vaikuttavia tekijöitä, kuten ympäristön arvot, näkemykset, odotukset sekä työn tekemiseen käytettävissä olevat ajalliset, materiaaliset ja taloudelliset resurssit. Tuotoksen suunnittelu pitää sisällään valmistettavan tuotteen analysointia ja valmistusprosessin suunnittelu taas eri valmistusvaiheiden pohdintaa, toimintojen määrittelemistä, toimintasuunnitelman tekemistä sekä etenemisen seuranta ja arviointia. Viimeinen osatekijä, palautekanavat, jakautuvat ulkoiseen, sisäiseen ja ulospäin suuntautuvaan palautteeseen ja sen hankintaan. Tässä työssä käsittelen käsityöprosessia neljänä eri vaiheena. Vaiheet ovat kuitenkin keskenään päällekkäisiä ja limittäin toteutuvia.

2.2.1 Ideointi

Ideointi on käsityöprosessin ensimmäinen vaihe. Ideointina voidaan pitää jonkinlaista alkumielikuvaa tai haavetta tulevasta käsityöstä. Se voi pitää sisällään

häivähdyksen suunnitelmasta tai ongelmanratkaisusta. (Pollänen & Kröger, 2005, 162.) Ideoinnilla pyritään siis hakemaan työhön erilaisia näkökulmia ja vaihtoehtoisia toteutustapoja sekä teknisesti että visuaalisesti (Laamanen, T-K. & Seitamaa-Hakkarainen, P. 2014, 12). Ideat vaativat syntyäkseen yleensä jonkinlaisen virikkeen tai inspiraation lähteen, kuten vaikkapa tarpeen tai mielenkiintoisen materiaalin. Idean rakentuminen tarvitsee aina motivaation sekä riittävän pohjatiedon. Niinpä varsinkin vasta-alkaja tarvitsee motivoituakseen ainakin alustavaa tietoa ja tuntua materiaalista ja tekniikasta, sekä jonkinlaisia esimerkkejä, kuvia, malleja mahdollisuuksista inspiraation lähteiksi ideoiden pohjalle. Idea voi rakentua myös muistoista, luonnosta, musiikista tai erilaisin luonnostelu ja hahmottelutekniikoin. (Pollänen & Kröger, 2005, 162.)

Inspiraation lähteisiin ja niiden käyttöön kohdistuneissa tutkimuksissa (esim. Petre, Sharp & Johnson, 2006 sekä Eckert & Stacey, 2000) on todettu, että käsityöllisessä ideoinnissa ja suunnittelussa inspiraation lähteiden käyttö on runsasta, ja inspiraatiota löydetään lukuisista lähteistä, kuten taiteesta, materiaalista, valokuvista, luonnoksista, omista ja muiden aikaisemmista käsitöistä, luonnosta ja jokapäiväisestä elämästä. Inspiraatiota löydettiin myös esimerkiksi suunnittelijan omista muistoista, musiikista, elokuvista ja kirjallisuudesta. Laamanen ja Seitamaa-Hakkarainen (2014, 17-18) listaavatkin, että inspiraatiota voi tuottaa sekä konkreettiset, materiaaliset esineet, mutta myös niihin liitetyt merkitykset, kuten mielikuvat ja assosiaatiot. Inspiraation lähteet ovatkin siis moniaistillisia ja monimuotoisia.

Laamanen ja Seitamaa-Hakkarainen (2014, 20) jakavat inspiraation lähteet kolmeen luokaan: 1. ulkoisiin, 2. itse tuotettuihin sekä 3. sisäisiin inspiraation lähteisiin. Ulkoisia inspiraation lähteitä on jo olemassa olevat materiaaliset sekä käsitteelliset lähteet, kuten vaikka taideteokset, luonto sekä kulttuurista löydettävät lähteet. Itse tuotetuilla lähteillä tarkoitetaan esimerkiksi itse tehtyjä materiaalikokeiluja ja luonnoksia, joiden pohjalta idea syntyy. Sisäiset inspiraation lähteet ovat taas yksilön omat muistot ja kokemukset. Inspiraation lähteiden käyttö edellyttää usein niiden uudelleen muokkausta ja - tulkintaa. Tällä tarkoitetaan prosessia, jossa alkuperäinen inspiroiva tekijä tai idea muokataan omaan käyttöön sopivaksi.

Neulesuunnittelijoiden tuotesuunnittelua koskevassa tutkimuksessa (Petre ym., 2006) havaittiin kuusi erilaista tapaa hyödyntää ja muokata inspiraation lähteitä: 1. suora kopioiminen, 2. yksinkertaistaminen jossa karsitaan esimerkiksi yksityiskohtia, 3. abstraktio eli inspiraation lähteen luonteen ja mahdollisesti tärkeimpien visuaalisten tekijöiden hyödyntäminen, ilman suoraa elementtien kopioimista. 4. Variointi ja modifiointi eli inspiraation lähteen elementtien uudelleen järjestely ja yhdistely sekä korvaaminen muilla. 5. Assosiaatio eli samankaltaisten tekijöiden, kuten vaikka samankaltaisen visuaalisen ilmeen hyödyntäminen sekä 6. idean hylkääminen ja muiden lähteiden käyttö. (Petre ym., 2006, 15.)

2.2.2 Suunnittelu

Toinen vaihe, suunnittelu, on toisinaan vaikea erottaa ideoinnista, sillä vaiheet etenevät usein limittäin. Suunnittelu ei siten välttämättä etene lineaarisesti, vaan suunnitteluvaiheessa sekä suunnitellaan, kokeillaan, arvioidaan että muokataan suunnitelmaa uudelleen ja tarvittaessa palataan aiempiin vaiheisiin, mikäli ratkaisut todetaan toimimattomiksi. Suunnitteluvaiheessa tekijä pyrkii löytämään työn tekemiseen tarvittavat, parhaat mahdolliset tekniset että visuaaliset ratkaisut. Tätä vaihetta voidaan pitää käsityön keskeisenä vaiheena, sillä se sekä konkretisoidaan ideointia että pohjustaa valmistusta ja lopputulosta. Suunnitteluvaiheessa tekijä työstä riippuen etenee esimerkiksi hakemalla tietoa, testamalla sekä valmistamalla prototyyppejä ja mallikappaleita. Tekijä arvioi ratkaisujaan, omaa työskentelyään sekä ratkoo ongelmia. (Pöllänen & Kröger, 2006, 87, Laamanen & Seitamaa-hakkarainen, 2014, 14.) Tietoa tekijä voi hakea esimerkiksi internetistä, kirjoista tai asiantuntijoilta. Visuaalista suunnittelua voi tukea esimerkiksi värikokeiluilla ja teknisiä ratkaisuja esimerkiksi erilaisin tekniikkakokeiluilla, kuten vaikka mallitilkun avulla. (Pöllänen & Kröger, 2005, 163.) Suunnitteluvaiheessa tekijän tulee huomioida yleensä myös käytettävissä olevat resurssit, kuten käytössä oleva aika, materiaalit ja omien taitojen riittävyys sekä käytössä olevien välineiden tekniikka (Anttila, 1993, 108).

Käsityölle tyypillisessä suunnittelussa pyritään ensin määrittelemään mitä ollaan tekemässä, mihin tarkoitukseen, kenelle ja miksi. Näihin kysymyksiin vastaaminen saattaa edellyttää muiden vastaavanlaisten tuotteiden tutkimista, kokei-

lua ja testauksia, joiden yhteydessä pohditaan mitä muita ominaisuuksia tuotteessa voisi olla, ja mitä voisi toteuttaa erilailla. Usein käsityösuunnitelman taustalla inspiraation lähteenä onkin myös valmis tuote tai tietty tekniikka. (Laamanen & Seitamaa-Hakkarainen, 2014, 15.) Inspiraation lähteet toimivat siis myös tiedonlähteenä, sillä ne voivat tarjota perustan esimerkiksi suunnitteluidealle, työn materiaalivalinnoille, yksityiskohdille sekä rakenteellisille ratkaisuille (Petre ym., 2006, 7-8).

2.2.3 Valmistus

Valmistusvaiheessa toteutetaan muodostunut suunnitelma ja valmistetaan varsinainen käsityö. Valmistusvaihe ei tarkoita pelkästään teknistä valmistamista vaan käsityöprosessin synteesivaihetta, jossa mielikuvat, kootut tiedot, päätökset ja aiemmat taidot yhdistyvät työskentelytavoiksi ja –malleiksi, ja auttavat ratkomaan ongelmia. Valmistusvaiheessa siis ideat ja suunnitelmat testataan käytännössä. (Anttila, 1993, 199, Pöllänen & Kröger, 2005, 88.) Aiemmat ideat ja suunnitelmat voivatkin työskentelyn myötä edelleen elää ja muuttua (Laamanen & Seitamaa-Hakkarainen, 2014, 15).

Tyypillisesti valmistusvaihe toteutuu limittäin suunnitteluvaiheen kanssa siten, että työn eri vaiheissa uusien eteen tulleiden ongelmien ratkomiseksi tekijä palaa suunnitteluvaiheeseen tai ideointivaiheeseen, ja toisinaan tehty suunnitelma osoittautuu toimimattomaksi, jolloin suunnitelma tulee korvata uudella. (Anttila, 1993, 108-109, Pöllänen & Kröger, 2005, 88-89.)

2.2.4 Arviointi

Arvioin ja reflektointi on käsityöprosessin viimeinen vaihe, joka sisältää valmiin tuotteen arvioinnin lisäksi oman toiminnan, taitojen sekä prosessin sujuvuuden arviointia ja pohdintaa. Arviointivaihe ei siis kohdistu pelkästään valmiiseen tuotteeseen, vaan tekijä käy arvioiden läpi koko käsityöprosessin vaiheet. (Pöllänen & Kröger, 2005, 88.)

Vaikka aktiivisen arvioinnin nähdään sijoittuvan erityisesti käsityöprosessin loppuun, on se mukana läpi koko prosessin, vuorotellen muiden vaiheiden kanssa. Anttila (1993, 209-211) kuvaa arviointia vaiheena, joka on käsityöprosessin alusta asti tiiviisti mukana prosessin jokaisessa vaiheessa, käsityön tekijän jatkuvasti arvioidessa joko tietoisesti tai huomaamattaan laaditun suunnitelman, laadun, tavoitteiden ja toteutuksen toimivuutta ja onnistumista. Arvioinnin tuoma tieto ohjaa työskentelyä, tuo palautetta työn sujumisesta ja samalla myös tukee työn etenemistä.

2.2.5 Ositettu käsityö

Kokonaisen käsityöprosessin lisäksi puhutaan myös ositetusta käsityöstä. Tällä tarkoitetaan käsityöprosessia, jossa tekijä ei osallistu sen kaikkiin vaiheisiin. Ositettu käsityöprosessi voisikin olla esimerkiksi käsityön valmistaminen valmiin ohjeen mukaan. (Kojonkoski-Rännäli, 1995, 93–94.) Tällöin käsityön tekijä toteuttaa oman käsityönsä noudattaen toisen laatimaa suunnitelmaa esimerkiksi työn teknisistä tai esteettisistä ratkaisuista. Tekijän oma suunnitelma kohdistuu-kin vain työn yksityiskohtiin, kuten esimerkiksi värien valintaan, pienempiin tekniisiin ratkaisuihin sekä ohjeen varioitiin, eikä koko käsityöprosessiin. (Pöllänen & Kröger, 2006, 86.) Ositetussa käsityöprosessissa eri vaiheet on siis erotettu toisistaan ja tekijä suorittaa vaiheista vaan osan. Tällainen käsityöprosessi liitetään usein esimerkiksi harrastusluontoiseen käsityön tekemiseen tai jonkin tietyn tekniikan harjoitteluun. Tyypillisesti kokonaisen käsityöprosessin tuottaminen vaatii onnistuakseen ensin teknistä harjaantumista ositetun käsityön keinoin. (Kojonkoski-Rännäli, 1995, 93-94, 98–100.)

2.3 Harrastaminen

Metsämuuronen (1995, 16) kirjoittaa sanan ”harrastus” pohjautuvan sanaan ”harras”, joka voidaan tulkita jonkin tekemisenä hartaasti ja antaumuksellisesti. Nykykäsityksen mukaan harrastukset ovat vapaa-ajalla tapahtuvaa, vapaaehtoista aktiivisuutta. Metsämuuronen (1995, 19) mukaan harrastus on yhtäläillä elämää kuin työtekokin. Toisinaan harrastaminen muistuttaa jopa enemmän

elämäntapaa, ja määrittää siis voimakkaasti yksilön elämää. Harrastus voi olla itsessään tyydyttävää ja motivoivaa, tai harrastus voi olla vahvasti päämääräsuuntautunutta, jolloin toiminnan sijaan tavoitellaan lopputulosta, kuten tiettyä tasoa tai arvosanaa. Ilman selvää päämäärääkin voi harrastaja kuitenkin tavoitella tiettyä tasoa tai suoritusta, tällöin kuitenkin päämäärien asettaminen voi olla tiedostamatonta tai tähdätä omien taitojen tasaiseen kehittymiseen. Toisinaan harrastaminen ja työnteke voi yhdistyä tai limittyä. Metsämuuronen (1995, 19) mainitsee esimerkkinä mm. ATK-alan asiantuntijat ja käsityöntekijät, jotka saattavat tienata myymällä palveluitaan tai harrastuksensa myötä syntyneitä tuotteita. Taitoliiton teettämän Käsityöalan suhdanne- ja toimialaraportti 2019 varten tehtyyn kyselyyn vastanneista käsityöalan yrittäjistä joka kymmenes piti omaa käsityöalan yritystään enemmän harrastusluonteisena kuin sivutoimisena työnä. (Taitoliitto 2019.)

Metsämuuronen (1995, 21-23) erottaa toisistaan termit harrastus ja harrastuneisuus. Harrastuneisuudella Metsämuuronen viittaa laajemmin yksilön positiivisesti latautuneeseen ja suhteellisen pysyvään suuntautumiseen tai toimintavalmiuteen, joka kohdistuu tiettyyn harrastusalueeseen, kuten vaikka käsitöihin. Harrastamisena voidaan taas pitää toimintaa, jossa harrastuneisuus kohdistuu johonkin tiettyyn asiaan, lajiin, tekniikkaan tai välineeseen, kuten vaikka ompeluun, ratsastamiseen tai pianon soittoon. Harrastaminen on suhteellisen pysyvä ominaisuus harrastajalle, ja harrastamisessa yhdistyy yleensä aina eri painotuksin sekä toiminnallinen, kognitiivinen sekä affektiivinen aktiivisuus. Tämä tarkoittaa sitä että harrastukset yleensä haastavat yksilöä älyllisesti ja fyysisesti sekä tuottavat mielihyvää. Harrastuksesta riippuen harrastamisessa tyypillisesti nämä painottuvat eri harrastuksen sisällön mukaan siten, että esimerkiksi shakin harrastaminen haastaa voimakkaammin älyllisesti, kun taas esimerkiksi taitoluistelussa korostuu fyysinen harjoittelu. (Metsämuuronen, 1995, 22-23.)

2.4 Käsityö harrastuksena

Käsityöt ovat aiemmin olleet vahvasti välttämättömyys tiettyjen arjessa tarvittavien tarvikkeiden, kuten käyttöesineiden ja vaatteiden saamiseksi. Käsitöiden tekeminen ja erityisesti ompelutaito mahdollisti huonotuloisemmankin perheen tyttärelle huolitellun ja muodinmukaisen pukeutumisen, sillä vaatteet olivat edullisempia itse tehtynä kuin ostettuna. Teollistumisen yleistyminen ja tuotteiden hintojen lasku on muuttanut kuitenkin nopeasti käsitöiden tekemisen todellisesta tarpeesta harrastukseksi. (Aikasalo 2006, 40, 52.) Heinänen, Hirvi, Myllykoski ja Strümer-Hiltunen (1990) toteavatkin, että käsityöläisammattien vähennyttyä ja käyttöesineiden valmistuksen siirryttyä teolliseen tuotantoon, alettiin käsin valmistamisen taito nähdä arvokkaana kansanperinteenä. Käsityötaitoa alettiin arvostamaan eritavoin ja sen olemassaoloa tuettiin erilaisin yhdistysten ja liittojen voimin. Lapset kasvatettiin arvostamaan kotimaisia tuotteita ja niiden laatua. Käsityönopiskelu otettiin Suomessa myös osaksi kansakoulujen opetusohjelmaa ensimmäisenä maana Euroopassa. (Heinänen ym., 1990, 18–41.)

Tänä päivänä käsityöllä on vahva asema erityisesti vapaa-ajan vietossa, harrastustoimintana. Aikasalo (2006, 40) toteaa, että käsityö on muuntunut pakollisesta työstä itseilmaisun, luovuuden, mielihyvän ja virkistykseen lähteeksi, antaen samalla tekijälleen mahdollisuuden tuoda esiin omaa persoonaa ja synnyttää jotain uutta. Taitoliiton 2018 teettämän laajan, käsitöiden harrastamista koskevan tutkimuksen mukaan käsityö harrastuksena säilyttää asemansa vuodesta toiseen. Tutkimuksen tulosten mukaan kolmasosa (34%) suomalaisista kertoo harrastavansa käsitöitä, kuten nikkarointia tai neulontaa ainakin muutaman kerran kuussa. 7% vastaajista kertoi harrastavansa käsitöitä päivittäin. Suosituimmaksi käsityömuodoksi vastaajien keskuudessa nousi neulonta ja virkkaus, joita 80% aktiivisesti käsitöitä harrastavista tekivät viikottain. Käsityön harrastamisen motiivia kysyttäessä keskeisimpinä motiiveina nousee esiin oma aika, käsitöiden tuoma hyvinvointi sekä rentoutuminen. Erityisesti naisvastaajien keskuudessa käsityön harrastaminen koettiin elämäntapana ja pitkäaikaisena harrastuksena. Miesvastaajien keskuudessa taas näkyvät tulokset ja harrastuksen palkitsevuus kannustivat harrastamiseen. Varsinaisen käsitöiden tekemisen li-

säksi myös esimerkiksi käsityökurssille osallistuminen sekä erilaisiin tapahtumiin kuten messuille tai näyttelyihin liittyi vahvasti harrastukseen. Myös käsitöiden seuraaminen sosiaalisessa mediassa on aktiivista. 18% kaikista vastaajista kertoi seuraavansa kuukausittain käsityöaiheisia sosiaalisen median päivityksiä esimerkiksi Facebookissa, Instagramissa tai Pinterestissä. (Taito 2018.)

Irina Nykänen (2014) selvitti pro gradu tutkielmassaan käsitöiden tekemistä vapaa-ajallaan. Myös Nykäsen tutkimuksessa neulonta ja virkkaus nousi esiin suositumpina käsityön harrastamisen muotoina. Internetissä käsityöharrastajien keskuudessa jaettuun kyselyyn vastanneista lähes 88% kertoivat harrastavansa neulontaa ja virkkausta pääasiallisena harrastusmuotonaan. Toiseksi yleisin harrastusmuoto oli ompeleminen ja vaatteiden harrastus. Nykänen toteaa, että käsillä tekeminen koettiin rentouttavaksi ja terapeutiksi, ja itse valmistamalla saatiin aikaiseksi itselle sopivia tuotteita. (Nykänen, 2014, 92-93, 73.)

2.5 Käsityöharrastuksen merkitykset

Kun käsitöiden tekeminen muuttui arjen esinetarpeen tyydyttämisestä ja taloudellisen selviämisen pakosta vapaaehtoiseksi harrastamiseksi, muuttui sen merkitys tekijällekin. Käsityöt toimiikin nyt enemmän luovuuden ilmaisukeinona, jossa itse käsityön tekemisprosessi korostuu usein vähintäänkin yhtä paljon kuin itse valmis tuote. Edelleenkin käsityön voi nähdä siis tuottavan käytännöllistä tai taloudellista hyötyäkin, mutta käsityöharrastajat kuvaavat käsistöistä saatavaa hyötyä myös onnistumisen kokemusten ja itsetunnon nousun kautta. Kii-reisessä arjessa käsityön ääreen pysähtyminen voi tarjota tekijälleen pienen hetken aikaa itselleen ja omille ajatuksilleen. Myös ulkopuolelta saatu positiivinen palaute sekä omien onnistuneiden käsitöiden näkeminen arjessa antaa käsityölle lisäarvoa. Toisinaan käsityö voi muodostua myös ansiotyötä korvaavaksi toiminnaksi esimerkiksi työttömyyden aikana (Pöllänen, 2006, 68-70). Harrastajalle myös idea käsityöstä saattaa valmiin tuotteen sijaan toteutua esimerkiksi lukuisina materiaalikokeiluna tai jäädä kokonaan ilman materiaalisuutta. Käsityön harrastaminen voikin siis pitää sisällään myös sellaista toimintaa, jossa tavoitteena ei ole lainkaan valmis tuote vaan materiaaliin ja omaan ilmaisuun tu-

tustuminen ja kokeileminen. (Kouhia & Laamanen, 2014, 17.) Metsämuuronen (1995, 47) taas listaa käsityön harrastamisen motiiveiksi kognitiiviset motiivit, emotionaaliset motiivit sekä toimintamotiivit, erityisesti jännityksen ja luomisen tarve.

Anna Kouhia (2016) on tutkinut väitöskirjassaan käsityötä harrastavien kokemaa merkityksellisyyttä liittyen sekä käsityön valmistamiseen että valmistettuun käsityötuotteeseen. Kouhian tutkimuksen tulosten mukaan tyypilliset käsityöhön liitetyt merkitykset voidaan jakaa kahdeksaan luokkaan. *Käytännölliset merkitykset* liitettiin erityisesti valmistetun tuotteen käytettävyyteen, estetiikkaan ja sopivuuteen. Käsityön harrastajat korostivat myös käsityöesineen tarpeellisuutta. *Materiaaliset merkitykset* liittyivät muun muassa valmistamiseen, käsityön omistamiseen sekä käyttämiseen. Laadukkaat materiaalit olivat merkityksellisiä sekä valmistusvaiheessa että valmiin, laadukkaan käsityötuotteen omistamisessa. Materiaalit olivat tärkeässä osassa myös käsityöharrastajan itseilmaisussa; materiaalit kertoivat millaisia asioita tekijä arvosti ja millaisia materiaaleja tekijä osasi käsitellä. *Esteettiset merkitykset* olivat tärkeitä sekä tekijälle, tuotteen omistajalle että tuotetta katselevalle ja ne liittyivät tuotteen ulkonäköön sekä toimivuuteen. *Ilmaisulliset merkitykset* liittyivät tekijän haluun ilmaista omia arvojaan ja valintojaan sekä käsityön tekijänä sekä käsityötuotteen omistajana ja kuluttajana. *Kokemukselliset merkitykset* muodostuivat pidemmän ajanjakson aikana ja liittyivät tekijän henkilökohtaisiin kognitiivisiin ja emotionaalisiin kokemuksiin sekä kokemukseen olla osa kulttuuria. Moniaistiset merkitykset raken- tuivat esimerkiksi siitä miltä materiaali tuntuu tai tuoksuu, tai millaisia tunteita tekeminen tuottaa. Toisinaan kokemukselliset merkitykset olivat tekijälle merki- tyksellisempiä kuin itse valmis tuote. *Yhteisölliset merkitykset* liittyivät käsitöiden tekemisen kautta muodostuneeseen yhteenkuulumisen ja yhteisöllisyyden ko- kemukseen sekä oman kulttuuri-identiteetin vahvistumiseen. *Kertomukselliset merkitykset* taas sitoutuivat tekijän kokemukseen jossa käsityön tekeminen, ma- teriaalit ja käsityötuotteet olivat muokanneet ja vaikuttaneet tekijän elämäntari- naan ja identiteettiin. (Kouhia 2016, 49-51.)

Pöllänen (2006, 68) kertoo käsityönharrastajien kirjoitelmiin pohjautuvassa ar- tikkelissaan harrastajien kuvaavan erityisen voimakkaasti käsityöharrastuksen

hyötyjä. Hyödyllisyyttä on arvioitu esimerkiksi laskemalla itse tehdyn tuotteen arvoa, sekä rikkinaisen tuotteen korjaamisella säästettyä rahaa. Hyödyksi nähdään myös itse tehtyjen tuotteiden ja niistä saadun palautteen tuottama ilo, onnistumisen kokemukset sekä arjen keskellä saatu hengähdystauko ja aika vain itselleen. Pöllänen mukaan käsityöharrastajien kirjoituksista käy myös ilmi, että olennaista ei ole välttämättä niinkään kokonaisen käsityöprosessin toteuttaminen, vaan myös ositetun käsityön tuottama tuote on yhtälailla arvokas ja tärkeä. (Pöllänen, 2006, 68.)

Pöllänen (2006, 66-67) toteaa, että käsitöillä on vaikutusta tekijän ulkoiseen ja sisäiseen elämänhallintaan ja sen myötä hyvinvointiin. Elämänhallinnalla tarkoitetaan yksikön kykyä kohdata ja ratkaista erilaisia vastoinkäymisiä, ongelmatilanteita ja siirtymiä elämässä. Riittävä elämänhallinta auttaa yksilöä sopeutumaan odottamattomiin tilanteisiin ja muutoksiin ilman että yksilön henkinen tasapaino tai usko tulevaisuuteen horjuu. Pöllänen (2006, 71, 75) mukaan käsitöiden tekeminen voi toimia välineenä haastavien tilanteiden käsittelyssä ja tuoda mielenrauhaa. Käsitöiden tekeminen voi tuottaa myös tekijälleen kokemusta hallinnasta, joka tukee kohti tyytyväisyyttä ja henkistä tasapainoa. Käsitöiden tekemisen voidaankin nähdä toimivan psyykkisen hyvinvoinnin tukena ja henkisenä voimavarana. Aikasalo (2006, 40) toteaa, että aiemmin käsityöprosessin lopputulos, tuote, oli tärkein osa käsityön tekemistä, voi nykypäivän käsityöharrastaja kokea itse käsityöprosessin, luovan suunnittelun ja itse tekemisen yksin tai yhdessä muiden kanssa merkittävimmäksi osaksi käsityön tekemistä ja harrastamista.

Juulia Mäkipään (2019) tutki pro gradu tutkielmassaan tekstiilikäsitöiden harrastamisen hyödyistä harrastajalle. Tutkimuksen tulosten mukaan harrastamisesta saaduissa hyödyissä oli nähtävissä yhdeksän pääkomponenttia: Prosessi- ja luovien taitojen kehittyminen, Itsenäisyys ja voimaantuminen, Terveys ja terapeuttisuus, Käsityötaitojen oppiminen, Elämyksellisyys, luova ilmaisu ja ilo, Sosiaaliset hyödyt, Käytännön tuotehyödyt, Pitkäjänteisyyden kehittyminen ja Ylpeys ja ilo tuotteesta. (Mäkipää, 2019, 48-49.)

Prosessi- ja luovien taitojen kehittyminen pitää sisällään prossin eteenpäinviemiseen ja luovaan työskentelyyn tarvittavien taitojen kehittymistä. *Itsenäisyys ja voimaantumisen* taas liittyi kokemukseen itsetuntemuksen ja itsetunnon kasvamisesta ja *terveys ja terapeuttisuus* liitettiin hyvinvoinnin ja stressinhallintaan liittyvät hyödyt. *Käsityötaitojen oppimisen* hyötykokonaisuus käsitti varsinaisen käsityötaidon hallinnan kehittymisen lisäksi myös materiaalituntemuksen ja käsityövälineiden käytön hallinnan kehittymisen. *Elämyksellisyys, luova ilmaisu ja ilo* kokosi yhteen käsityön tekemisen tuottavan ilon ja itseilmaisun mahdollisuuden. *Sosiaalisella hyödyllä* Mäkipää tarkoittaa hyötyä joka syntyy mahdollisuudesta olla kontaktissa muihin ihmisiin esimerkiksi käsityöharrastuksen kautta tai esimerkiksi mahdollisuudesta antaa lahjaksi itse tehty käsityö. *Käytännönhyötyjen* hyötykokonaisuus koostui esimerkiksi mahdollisuudesta valmistaa itselleen täysin sopiva vaate tai mahdollinen rahan säästö, *pitkäjänteisyyden kehittymiseen* taas liittyi kärsivällisyyden ja keskittymisen kehittymiseen liittyvät hyödyt. Viimeinen hyötykokonaisuus *ylpeys ja ilo tuotteesta* muodostuu valmiista tuotteesta iloitsemisen lisäksi myös käsityöstä saadun palautteen tuomasta ilosta. (Mäkipää, 2019, 79-86.)

2.6 Käsityöt yhteisöllisenä toimintana

Vaikka käsityöt ovat tyypillisimmillään yksilötoimintaa, on siihen aina liittynyt vahvasti yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Kotitalouksissa puhde- ja talkootyöt kokosivat ihmisiä yhteen arkisiin puuhiin. 1800-luvulta alkaen taas erilaiset hyväntekeväisyystyön ympärille keskittyviä rouvain ompeluseuroja voitiin pitää ensimmäisinä naisten yhdistyksinä ja verkostotoimintana. (Aikasalo 2006, 40-41.) Ompeluseurojen tarkoituksena oli yhdessä olon lisäksi työskennellä jonkin hyvän asian puolesta ja tehdä hyväntekeväisyyttä, jossa yhdessä tehden valmistettiin heikommassa asemassa olevalle elämisen kannalta tärkeitä tuotteita kuten vaatteita ja peittoja. Ompeluseurojen toteuttamaan hyväntekeväisyyteen ei tietoisesti liitetty poliittisia tavoitteita, mutta siitä huolimatta seurat olivat naisille yhteiskunnallisen vaikuttamisen keino, ja seurojen harrastama hyväntekeväisyys saikin myös aikaiseksi yhteiskunnallisia uudistuksia. Esimerkiksi Kapalo -

ompeluseuran aloittama työ, jossa lahjoitettiin vastasyntyneille ompeluseuroissa valmistettuja kapaloita, johti lopulta siihen että eduskunta sääti vuonna 1937 vähävaraisten perheiden vastasyntyneelle lapselle vaate- ja raha-avustuksen. (Isaksson, 1990, 150-151.)

Ompeluseurat olivat siis yhteisöllinen tapahtuma, joihin kokoonnuttiin vaihtamaan kuulumisia ja virkistymään. Toisinaan yhteydenpito jatkui tiiviisti myös ryhmien ulkopuolella ja uusien jäsenten olikin vaikea päästä mukaan pitkään yhdessä toimineeseen ryhmään. (Voittosaari 1994, 119, 151.) Ompeluseurat toimivat toisinaan myös koulutustilaisuuksina. Äidit saivat opetusta lastenvaateiden ompeluun ja usein myös kangas saatiin lahjoituksena yhdistykseltä. Kankaat leikattiin yhteisvoimin. (Isaksson, 1990, 159.)

Tämän päivän ompeluseuroina voidaan pitää esimerkiksi erilaisia harrastusryhmiä, joihin kokoonnutaan tekemään käsitöitä tietyn tekniikan ympärille. Käsityön tekemisen ohella ryhmissä tavataan muita ihmisiä, keskustellaan ja pidetään yllä sosiaalisia suhteita. Heikkinen (2007) mainitseekin, että esimerkiksi kansalaisopiston kursseille ei tulla pelkästään oppimaan käsityötaitoa, vaan myös sosiaalista kanssakäymistä kurssien aikana pidetään tärkeänä. Kurssien tunnelma sekä mahdollisuus keskustella käsitöiden tekemisestä samanhenkisten ihmisten kanssa pidetäänkin yhtälailla merkityksellisenä osana kurssia. (Heikkinen, 2007, 59-61.)

Myös internet tarjoaa uudenlaisia mahdollisuuksia verkostoutua, kokoontua yhteen käsityön ääreen ja kokea yhteenkuuluvuutta. Minahan & Wolfram (2007, 6-7) ovat tutkineet erilaisia verkossa muodostuneita käsityöryhmiä, jotka verkko-tapaamisten lisäksi kokoontuvat myös fyysisesti keskenään esimerkiksi paikallisissa kahviloilla tai julkisissa tiloissa. Niin tapaamissa kuin verkossakin jaetaan ryhmäläisten kesken osaamista, keskustellaan käsitöiden tekemisestä, sekä tehdään yhdessä käsitöitä. Internet mahdollistaakin uudenlaisen tavan järjestyä ja löytää toisia harrastajia, jotka jakavat samat kiinnostuksen kohteet. Internet tarjoaa myös mahdollisuuden esitellä omia töitään, sekä löytää uutta tietoa tekniikoista ja malleista että jakaa sitä itse. (Johnson, 2008, 30.)

3. Facebook ja yhteisöllisyys verkossa

3.1 Sosiaalinen media ja Facebook

Sosiaalisella medially viitataan verkossa tapahtuvaan viestintään ja tiedonjakamiseen verkkosivuston tai applikaation kautta. Sosiaaliselle medialle tyypillistä on, että se mahdollistaa erilaisten yhteisöjen ja verkostojen rakentamisen ja ylläpitämisen. (Lightning Guides, 2015, 10.) Sosiaalisen median käyttäjän rooli onkin aktiivisempaa kuin aiemmin. Sosiaalista mediaa voidaan määritellä myös palvelujen kautta. Tyypillisesti sosiaalisen median palvelut perustuvat vuorovaikutukseen ja ne tarjoavat tilaa osallistujien itse kehittämälle sisällölle. Palveluun pystyy yleensä myös jakamaan linkittämällä ulkopuolelta ja toisaalta palveluun tuotettua materiaalia on usein mahdollisuus jakaa ulospäin. Usein palvelut sisältävät myös käyttäjä profiilisivun. Sosiaalisen median nousun myötä myös sosiaalisen median ulkopuoliset sivut, kuten esimerkiksi uutissivustot pyrkivät muodostamaan liityntäpintoja sosiaaliseen mediaan tarjoamalla mahdollisuuden jakaa artikkeleita tai kommentoida niitä. Sosiaalisen median palvelualustoina voidaan eri määrittelytavoista riippuen esimerkiksi Twitteriä, Instagramia, Facebookia ja Linkdlniä, sekä erilaisia blogisivustoja. (Suominen, 2013, 13, 15-16.)

Teknologiakeskus VTT (2008) toteaa, että sosiaalisen median voidaan nähdä koostuvan kolmesta kulmakuvivestä: Sisällöstä, Web 2.0 liittyvästä teknologias- ta sekä yhteisöistä ja verkostoista. Sisällöllä tarkoitetaan sosiaalisen median käyttäjien luomia julkaisuja, jotka koostuvat esimerkiksi tekstistä, aihetunneis- teista eli hashtageista, kuvista, soittolistoista ja videoista. Lisäksi käyttäjillä on mahdollisuus nähdä toisten käyttäjien tuottamia julkaisuja ja kommentoida tai jakaa näitä edelleen eteenpäin. Web 2.0 sisältämällä teknologialla viitataan kaikkiin niihin sovelluksiin ja sosiaalisen median alustoihin, jotka mahdollistavat sisällön tuottamisen ja jakamisen sekä toisten käyttäjien kohtaamisen. Yhteisöt ja verkostot taas tarkoittavat sosiaalisen median kanavissa tapahtuvaa vuoro- vaikutteisuutta. (Ahlqvist, Bäck, Halonen & Heinonen 2008, 13–14.)

Facebook on yksi sosiaalisen median tärkeimmistä alustoista. Facebook perustettiin helmikuussa 2004 Yhdysvalloissa sivustona, jonne Harvardin yliopiston oppilaat pystyivät luomaan profiilin ja luomaan yhteyden toisiin Harvardin oppilaisiin. Facebook kasvatti nopeasti suosiotaan ja se avattiin pian muidenkin pohjois-amerikan yliopistojen käyttöön. Syyskuusta 2009 asti kuka tahansa yli 13-vuotias on voinut rekisteröityä sähköpostitunnuksella facebookin käyttäjäksi. (Lightning Guides, 2015, 22.) Suomessa Facebook julkaistiin syksyllä 2007 ja maaliskuuhun 2013 mennessä Yle uutisten keräämien tietojen mukaan rekisteröityneitä suomalaisia käyttäjiä oli jo 2,1 miljoonaa Maailman laajuisesti jäseniä on yli 800 miljoonaa. (Suominen, 2013, 11.) Facebook perustuu käyttäjänsä oikeaan identiteettiin ja olemassa oleviin oikeisiin sosiaalisiin kontakteihin, ja Facebookin oma ystäväverkosto rakennetaan näiden todellisten kontaktien pohjalta (Aalto & Uusisaari, 2009, 93). Facebookin yleisimmin käytettyjä ominaisuuksia on statuspäivitykset, yritysten ja yhteisöjen sivustot, erilaisten aihepiirien ympärille luodut ryhmät sekä sivustojen ja päivitysten ”tykkäykset” sekä reagointipainikkeet, joilla käyttäjä voi reagoida haluamallaan tavalla julkaisuun. (Plathan, 2012, 46.)

Facebookia voidaan pitää yhtenä merkittävimmistä sosiaalisen median edustajista, sillä Facebookissa käyttäjän on mahdollista jakaa kuviaan, muokata profiiliaan ja kommunikoida ystäviensä kanssa sekä live-tilassa että offline-tilassa, jolloin tiedot jäävät muiden käyttäjien nähtäväksi silloin, kun he itse seuraavan kerran kirjautuvat Facebookiin. Yhtenä Facebookin tärkeimpinä ominaisuuksina voidaan pitää myös Facebookin sisällä toimivia ryhmiä, joissa käyttäjä voi jakaa tietoja pienemmälle ryhmälle yksityisesti, sen sijaan että jakaisi tiedot kaikille ystävilleen Facebookissa. Ryhmät rakentuvat tyypillisesti yhteisen mielenkiinnon kohteen ympärille ja ryhmän jäsenet voivat helposti jakaa ja vaihtaa ryhmässä keskenään tietoja, kuulumisia ja ajatuksiaan. (Pi, Chou & Liao, 2013, 1971.)

3.2 Facebook -ryhmät ja niiden toiminta

Facebook ryhmiä voi perustaa kuka tahansa Facebookiin kirjautunut käyttäjä. Ryhmän perustaja, eli *ylläpitäjä*, määrittelee ryhmän asetukset. Ryhmää perustettaessa määritellään esimerkiksi onko ryhmä avoin, jolloin kuka tahansa Facebookin käyttäjä voi lukea ryhmäläisten julkaisuja, vai pidetäänkö ryhmä yksityisenä tai suljettuna, jolloin vain ryhmään hyväksytyt jäsenet näkevät julkaisut sekä ryhmään kuuluvien jäsenten nimet. Tyypillisesti ryhmän ylläpitäjä tai ylläpitäjät myös määrittelee ryhmälle säännöt, joskus taas säännöt sovitaan yhdessä ryhmäläisten kanssa. Sääntöjen määrä vaihtelee voimakkaasti. Toisinaan ryhmässä on vain muutama sääntö, toisinaan taas säännöt on erittäin tarkasti määritelty ja koskevat kaikkea liittyen esimerkiksi kuvienlisäämistapoihin, keskusteluun osallistumisaktiivisuuteen sekä jäsenten profiiliasetuksiin. (Facebook verkkosivusto.)

Ryhmästä riippuen, ryhmässä saattaa olla myös erikseen nimettyjä moderaattoreita, joilla on ylläpitäjän antama oikeus puuttua esimerkiksi sääntöjä rikkoviin keskusteluihin ja hyväksyä uusia jäseniä. Monissa, erityisesti suljetuissa ja yksityisissä ryhmässä on määriteltynä myös tietyt rikkeet, jotka voivat johtaa ryhmästä erottamiseen määrääjäksi tai kokonaan. Ryhmien säännöt perustuvat osin ylläpitäjien kokemuksiin, hyvin toimivan ryhmän pelisääntöihin, osin taas esimerkiksi ryhmän aihealueeseen. Tiukkaa valvontaa suositetaan myös siksi, että ryhmä, jonka sisällä rikotaan toistuvasti Facebookin omia yhteisönormeja, poistetaan yleensä kokonaan Facebook organisaation toimesta. (Facebook – verkkosivusto.) Esimerkiksi lukuisia eläinaiheisia ryhmiä poistettiin kokonaan 2019 vuoden lopussa Facebookin tiukennettua sääntöjään koskien eläinten myymiskieltoa. Koska ompeluaiheiset ryhmät ovat aihealueeltaan melko neutraaleja, ei ryhmässä välttämättä ole kovin tiukkoja sääntöjä. Esimerkiksi suurin suomenkielinen ompeluryhmä Ompeluelämää kieltää säännöissään pelkästään kaupanteon.

Ryhmien toimintamalli vaihtelee ryhmittäin, mutta tyypillinen toimintatapa perustuu jäsentensä tekemiin aloituksiin, julkaisuihin, joihin muut käyttäjät reagoivat

esim. kommenteilla, emojiella tai tykkäyksin. Ryhmän aihealueesta riippuen käyttäjä voi esimerkiksi pohtia ryhmän aihealueeseen liittyvää asiaa, ja halukkaat jäsenet liittyvät keskusteluun joko kommentoimalla aloitusta tai reagoimalla siihen käyttämällä Facebookin omia reagoitipainikkeita. Keskusteluihin ja aloituksiin liitetään usein myös esimerkiksi kuvia tai linkkejä. Ryhmäläinen voi myös tallentaa keskustelut tai hakea ryhmästä hakusanoin aiempia keskusteluja. Usein ryhmästä löytyy myös albumeita ja tiedostoja, joihin on kerätty ryhmälle olennaista tietoa.

3.3 Suomalaiset ompeluryhmät Facebookissa

Ompeluryhmiä, kuten muitakin ryhmiä, löytyy Facebookista lukuisia. Ryhmien koot ja aktiivisuus vaihtelee voimakkaasti, eikä aina esimerkiksi ryhmän koko välttämättä kerro ryhmän aktiivisuudesta. Koska Facebookissa ryhmiä voi perustaa kuka vaan, on Suomenkielisiä ompeluryhmiä on perustettu niin maantieteellisen alueen, vaatekoon, taitotason kuin vaikkapa kangasmerkkienkin ympärille. Ryhmät ovat keskenään hyvinkin erilaisia, vaikka aihealue keskittyy kaikissa ompeluun. Mahdollisesti isoin yksittäinen, suomalainen ryhmä on syksyllä 2011 perustettu ”Ompeluelämää”, jossa on tällä hetkellä 37 566 jäsentä. Ryhmää ei juurikaan moderoida, eikä keskustelun aiheita siis rajata. Ryhmässä keskustellaan ompelusta ja kaikkeen siihen liittyvästä vilkkaasti. 30.10. katsottuna uusia julkaisuja Ompeluelämässä on tehty viimeisen 28 päivän aikana 4040 kappaletta. Toisaalta ison ja jatkuvasti kasvavan jäsenmäärän vuoksi ryhmässä toistuu päivittäin samankaltaiset keskusteluaiheet, joissa tiedustellaan ratkaisua tyypillisimpiin haasteisiin, kuten saumurin tikin haasteisiin ja pääntien kanttauksen toteuttamiseen.

Alavara –niminen ompeluryhmä taas on selvästi pienempi, 1954 jäsentä, mutta ryhmään otetaan vain aktiivisemmin ompelua harrastavia jäseniä hakemusten perusteella. Ryhmää moderoidaan tiukasti ja esimerkiksi kehoitus julkaisuaktiivisuuteen on mainittu ryhmän säännöissä. 30.10. Katsottuna uusia julkaisuja ryhmään on tehty viimeisen 28 päivän aikana 1224 kappaletta. Koska ryhmän

jäsenet ovat pääosin aktiivisesti ompelevia, on ryhmässä paljon tieto-taitoa. Sik-sakki –niminen ompeluryhmä on taas hyvinkin pieni, vain 133 jäsentä, tiiviin ryhmähengen vuoksi kuitenkin käytännössä jokainen ryhmään tehty aloitus saa kommentteja, kun taas isossa ryhmässä on päivittäin lukuisia julkaisuja, jotka eivät herätä lainkaan keskustelua.

Ompeluryhmien rinnalle on perustettu myös aihealueeseen liittyviä muita ryhmiä, kuten erilaisia ompeluun liittyviä kirpputoriryhmiä kuten ompelutarvikkeiden kierrätysryhmä Kangashamsteri ja vaatekirpputori Ommeltujen vaatteiden kirppis. Lisäksi löytyy alueellisia ryhmiä, joiden jäsenet kuuluvat sekä pääryhmään että alueelliseen ryhmään, jolloin mahdollisesti alueellisten tapahtumien järjestäminen ja tapaaminen on helpompaa organisoida. Osa ryhmistä toimii yleisen ompelukeskustelun ympärillä, osassa ryhmistä organisoidaan ylläpidon tai jäsentensä toimesta lisäksi erilaisia tapahtumia, tapaamisia ja kilpailuja.

Mikäli selaa vaikkapa Ompeluelämä sivun kymmentä ensimmäistä julkaisua, mahtuu mukaan kangaskauppiaan arvontajulkaisu, kysymys materiaalisuosituksista grillikatokseen, suosituksia saumurista, kaavoituskurssimainos, kaava-vinkkitiedustelu sekä useampi valmiin lopputuloksen esittely, joista osassa kiittää aiemmin saaduista vinkeistä materiaaliin tai kaavoituksen tueksi (Ompeluelämää –Facebook ryhmän seinä) Julkaisuihin on vastattu reagoimalla, tykkäämällä, kommentoimalla ja esittämällä lisäkysymyksiä. Joku kysyjä saa tar-kan sanallisen vastauksen, toiselle taas linkataan ryhmän aiempi keskustelu aiheesta, tai osuva blogipostaus, joku kehottamaan lukemaan ryhmän tiedostoista löytyvän vinkkilistauksen.

3.4 Yhteisöllisyys ja vuorovaikutus sosiaalisen median kä-sityöryhmissä

Sosiaalisessa mediassa sisältö rakentuu käyttäjiensä tuottamina. Sisältö ja ja-kuu vaihtelee ryhmittäin, mutta tyypillistä on ryhmän aihealueeseen liitty-vän tiedon jakaminen toisille ryhmän jäsenille. Usein tällaista jakamista voidaan

pitää vertaisoppimisena. Verkossa tapahtuvalle vertaisoppimisille tavanomaista on tiedon jako esimerkiksi videoiden, äänitteiden ja keskustelujen avulla. Monenlaiset applikaatiot mahdollistavat tiedon tuottamisen helposti vaikkapa visuaaliseen muotoon ja tabletit ja älypuhelimet mahdollistavat tiedonjakamisen täysin ajasta ja paikasta riippumatta. (Plathan, 2012, 45.) Verkossa kokoontuvassa keskusteluryhmässä voidaan nähdä myös piirteitä asiantuntijaryhmästä, vaikkei perinteisesti ryhmiä tällaisina pidetäkään. Kuitenkin tietyn asian ympärille keskittynyt ryhmä voi pitää sisällään eritasoista asiantuntijuutta aiheeseen liittyen; ryhmän tietotaito saattaa olla sekä muodollista koulutuksen tuomaa, vakiintuneeseen tietoperustaan pohjautuvaa osaamista, että epämuodollista käytännön myötä kerättyä arkijärkeä. Ryhmän toimintaan tyypillisesti kuuluu oman olemassa olevan tiedon jakaminen ja siitä keskusteleminen ja keskusteluiden myötä kommunikointi toisten ryhmäläisen kanssa mahdollistaa parhaimmillaan myös jatkuvan kollektiivisen uuden tiedon muodostamisen. (Plathan, 2012, 46-47.)

Myös käsityön ympärille muodostuneissa ryhmissä voidaan nähdä vertaisoppimista ja tiedonjakamista, ja näillä on merkitystä myös motivaatiossa osallistua ryhmiin. Vartiainen (2010, 119-120) on tutkinut Liverpoolipelaajien ja historian harrastajien yhteisöllistä käsityöharrastamista ja toteaaakin, että verkossa tapahtuva keskustelu ja jakaminen on merkittävä tapa tallettaa ja siirtää käsityötietoa ja -taitoa muille sekä tuleville sukupolville. Lisäksi verkkoyhteisöt ja jakamismahdollisuudet niissä toimivat myös käsityötaitojen itsearvioinnin keinona. Torrey, Churchill & McDonald (2009) taas toteavat käsityöharrastajien verkossa tapahtuvaa tiedonhakua ja käsityötaidon oppimista koskevassa tutkimuksessaan, että verkkoyhteisöistä saatavasta tiedosta on apua erityisesti uutta työtä ideoitaessa ja suunniteltaessa, tiedonhaussa sekä lisäksi myös yhteyden pitämisessä samanhenkisiin harrastajiin. Taidon opettaminen verkkoyhteyden välityksellä on vielä haastavaa, mutta yhteisöissä jaetaan aktiivisesti tietoa ja sitä pyritään selventämään erilaisin piirustuksin, videoin tai muilla keinoilla. Myös käsityöharrastuksen motivaation ylläpitämisessä verkkoyhteisöillä on merkittävä vaikutus. (Torrey & ym., 2009, 1376-1378.)

Vilhunen (2018) tutki väitöskirjassaan neuleblogaamisen merkitystä käsitöiden tekemiseen. Keskeisiä merkityksiä löytyi kolme: Tieto, ideat ja apu, yhdessä te-

keminen ja osallistuminen sekä palaute. Blogien välityksellä bloggarit saivat tietoa esimerkiksi neuletekniikoista ja malleista, apua toisilta neulojilta ja ideoita uusien neulemallien myötä. Toisten töistä löytyi myös ideoita uusiin töihin ja muiden onnistumisenkokemukset innostivat myös itse kokeilemaan. Blogien kautta bloggarit saivat myös palautetta omista töistään ja lisäksi bloggaaminen lisäsi neulomisintoa koska valmis työ haluttiin saada nopeasti esille blogiin. (Vilhunen, 2018, 165.)

Vilhunen totesi myös, että käsityöbloggaamisen merkitys oli nähtävissä myös kaikissa käsityöprosessin vaiheissa: Ideat ja tuotteen alkumielikuva saattoi löytyä muissa blogeissa nähdystä ideasta, tai vaikka blogissa käydyn materiaalikeskustelun myötä. Blogien välityksellä saatu tieto auttoi suunnitelman tarkentamisessa. Valmistusvaiheessa työtä saatettiin esitellä välillä blogissa ja saada näin kommentteja muilta työssä etenemisestä. Valmis työ esiteltiin myös blogeissa ja siitä saatiin palautetta oman arvion rinnalle. Lisäksi blogi toimi valmiin työn tallennuspaikkana, ikään kuin muistikirjana. Neuleblogien todettiin myös tuovan kokemuksen yhdessä tekemisestä ja blogit saattoivatkin korvata kasvokkain kohtaavia käsityöryhmiä. (Vilhunen, 2018, 166-167.)

Kuznetsov ja Paulos (2010) ovat tutkineet sosiaalisen median käsityöyhteisöjen käyttämisen perusteita, ja todenneet että syitä yhteisöihin osallistumiseen on useita. Selvästi tärkeimmät syyt yhteisöihin osallistumiseen oli käyttäjien verkoyhteisöstä saama inspiraatiota ja uudet ideat seuraaviin projekteihin sekä uuden oppiminen. Seuraavaksi tärkeimmät syyt osallistumiseen oli palaute, jota yhteisöissä oli mahdollista saada omista töistään sekä mahdollisuus auttaa muita yhteisön jäseniä. Tärkeänä pidettiin myös samanlaisia mielenkiinnonkohteita omaavien ihmisten tapaamista. Ryhmälle takaisin antamista pidettiin myös josain määrin tärkeänä. Osallistumismotivaatioiksi nostettiin myös se, että ryhmässä olo koettiin hyvänä ajanvietteenä ja tallennuspaikkana omille töilleen. Vähemmän tärkeinä syinä yhteisöön kuulumiseen pidettiin esimerkiksi työmahdollisuuksien löytämistä ja maineen kasvattamista. (Kuznetsov & Paulos 2010, 5-7.)

Pi, Chou & Liao (2013, 1971, 1979) tutkivat käsityöaiheisia Facebook –ryhmiä ja sitä, millaiset tekijät kannustavat Facebook -käsityöryhmiin kuuluvia käsityöharrastajia jakamaan ryhmissä omaa osaamistaan. Merkittävimmäksi tekijäksi tutkimuksen pohjalta todettiin Facebook –ryhmiin liitetty *jakamisen kulttuuri*; Kun ryhmän jäsenet kokevat yhteenkuuluvuutta ryhmään ja mieltävät itsensä tasa-arvoiseksi ryhmäläiseksi muiden kanssa, jakavat ryhmäläiset tietoa mielellään, ja jakaminen mielletään velvollisuudeksi ja osaksi ryhmään kuulumista. Lisäksi tiedon jakamiseen kannustivat oma maine sekä kokemus omasta hyödyllisyydestä.

4. Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on analysoida laadullisen tutkimuksen keinoin, millä tavoin harrastajaompelijat käyttävät Facebookin ompeluryhmiä käsityöprosessin aikana ja mikä merkitys ryhmällä on harrastuksessa. Olen erityisesti kiinnostunut siitä, missä käsityöprosessin vaiheissa ryhmää erityisesti käytetään, millaista tietoa, apua tai palautetta ryhmästä haetaan ja miten tätä tietoa hyödynnetään omassa ompeluharrastuksessa. Olen myös kiinnostunut siitä, millainen vaikutus näillä ryhmillä mahdollisesti on ompeluprosessiin ja millaiset asiat ryhmässä koetaan merkitykselliseksi. Varsinaiset tutkimuskysymykseni siis ovat:

1. Millä tavalla ompeluaiheisia Facebook -ryhmiä käytetään hyödyksi ompeluprosessin eri vaiheissa?
2. Millaiset asiat ovat merkityksellisiä Facebookin ompeluryhmissä ryhmään kuuluvalla ompeluharrastajalle?

Tutkimus toteutetaan jakamalla verkkokyselyä Facebookin harrastajaompeluryhmissä. Tuomi ja Sarajärvi (2012, 72) toteavat, että kun halutaan ymmärtää mitä toinen ihminen ajattelee, on perusteltua kysyä asiaa häneltä itseltään. Koska tutkin verkossa toimivan ryhmän käyttöä, oli perusteltua kerätä myös aineisto verkossa.

Verkkokyselylomake koostuu taustatiedoista, muutamasta strukturoidusta kysymyksestä sekä avoimesta kirjoitelmapyyntöä siitä, millä tavoin ryhmäläiset hyödyntävät Facebookin ompeluryhmiä osana käsityöprosessia. Kirjoitelmapyyntöissä pyysin vastaajia miettimään jotain tiettyä käsityöprosessia ja kirjoittamaan sen pohjalta miten vastaaja käyttää Facebookin ompeluryhmää osanaan käsityöprosessissaan. Kirjoitelmat analysoin ATLAS.ti ohjelman avulla. Tutkimuksen pääpaino on laadullisessa tutkimuksessa, mutta verkkokyselyn kvantitatiivinen osio täydentää erityisesti tietoa siitä, mitkä asiat Facebookin ompeluryhmissä on merkityksellisiä käyttäjille.

5. Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmät

Käytän tutkimuksessani sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia analysointikeinoja. Mutta koska tutkimukseni pyrkii vastaamaan ennen kaikkea kysymykseen *miten*, on tutkimuksen painoarvo selvästi kvalitatiivisessa analysoinnissa. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii selittämään, ymmärtämään ja tulkitsemaan jotain todellisen elämän ilmiötä, sekä vastaamaan kysymykseen: ”Miten minä voin ymmärtää toista?” (Tuomi & Sarajärvi, 2012, 68.) Kvalitatiivinen tutkimusote soveltuukin käytettäväksi hyvin silloin, kun halutaan esimerkiksi tietoa syy-seuraussuhteista sekä yksittäisten ihmisten toimintatavoista ja merkitysrakenteista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2007, 160; Metsämuuronen, 2008, 14.). Kvalitatiivinen tutkimusote soveltuukin siis tutkimaan luonnollisia tapahtumia tai toimintoja, joita ei voida järjestää kokeeksi tai kontrolloida kaikkia vaikuttavia tekijöitä (Metsämuuronen, 2008, 208).

Kvantitatiivinen analyysi toimii tässä tutkimuksessa laadullisen analyysin tukena. Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimusotteessa tutkimus on tyypillisesti vahvasti strukturoitu ja kerätty aineisto on numeerisessa muodossa tai muuten tilastollisesti käsiteltävissä. Päätelmät tehdäänkin tilastolliseen analyysiin nojaten ja saadut tulokset kuvailevatkin esimerkiksi tutkitun ilmiön toistuvuutta, voimakkuutta tai määrää. (Hirsjärvi & ym. 2003, 126-129). Metsämuuronen (2008, 208) mukaan on eroja kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimusotteiden välillä on niin paljon, että on tutkijan on mielekästä valita jompikumpi metodologia päämetodiksi. Kuitenkin kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusotetta voidaan pitää toisiaan täydentävinä tutkimustapoina (Hirsjärvi & ym. 2003, 126).

Aineiston keräsin verkkokyselyllä. Kysely koostui lyhyestä strukturoidusta osiosta sekä avoimesta kirjoitelmapyynnöstä. Strukturoidulle kyselylle on ominaista se, että kysely sisältää valmiit kysymykset, mahdollisesti myös vastausvaihtoehdot, ja että kysymykset esitetään kaikille vastaajille samassa järjestyksessä. (Metsämuuronen, 2007, 234.)

Valmiin lomakkeen pilotoin jakamalla kyselylomakkeen pienelle joukolle ompeluharrastajia, jotka ovat myös aktiivisia Facebookin ompeluryhmien jäseniä ja näin ollen tutkimusjoukkoon kuuluvia. Pilotoinnin aikana testasin myös kahta eri versiota kvantitatiivisen osion kysymyksistä. Lisäksi pyysin pilottiin vastanneilta palautetta kyselystä. Hirsjärvi ym. (2007, 199) mainitsevat, että lomakkeen pilotointi on välttämätöntä, että esimerkiksi kysymysten mahdollista virheellistä muotoilua voidaan tarvittaessa korjata ennen varsinaista tutkimusta. Pilotoinnista saamia vastauksia analysoin sen verran, että kykenin valitsemaan paremmin toimivat kysymysmuodot. Saamani palautteen perusteella muokkasin myös hieman kirjoitelmapyyntöä.

5.2 Aineiston kerääminen

Aineiston keräämisen toteutin jakamalla tutkimukseen osallistumispyyntöä sekä linkkiä julkaisemalla Facebookin ompeluryhmissä julkaisun. Osallistumispyyntö-julkaisussani avasin lyhyesti tutkimuksen tarkoitusta sekä mitä kysely sisältää. Pyrin painottamaan, että olen kiinnostunut kaikenlaisista kommenteista ja ajatuksista kyselyn kirjoitelmassa. Pyrin myös muotoilemaan osallistumispyynnön ryhmäläisiin vetoavaksi. Hirsjärvi & ym (2003, 191) mainitsevat, että kyselylomakkeen lähetekirjelmässä, tässä tapauksessa julkaisussa, on syytä perustella kyselyn tarkoitusta ja merkitystä, sekä rohkaista vastaamaan kyselyyn. Julkaisun loppuun lisäsin linkin, jonka kautta vastaaja pääsi verkkokyselylomakkeeseen (Liite 1). Kyselylomake on perinteinen aineiston keräämistapa, jonka muoto vaihtelee tarkoituksen ja kohderyhmän mukaan. Kyselylomakkeen tekeminen tulee toteuttaa huolellisesti, sillä tutkimuksen luotettavuus pohjautuu voimakkaasti siihen kuinka hyvin kysymykset on muotoiltu. Kysymysten tulee olla yksiselitteisiä niin, ettei väärintulkinta on mahdollisimman pieni. Lomakkeen kysymykset muotoillaan siten, että ne ovat perusteltuja tutkimuksen teorian, tavoitteiden ja tutkimuskysymysten mukaan. (Valli, 2007, 102.)

Verkkokyselylomakkeen alussa kysyin muutamia vastaajien taustatietoja; sukupuolta ja ikäryhmää sekä ompelutottumuksiin ja Facebookin ompeluryhmien käyttöön liittyviä kysymyksiä. Vallin (2007, 103) mukaan varsinkin lyhyissä kyselylomakkeissa taustakysymykset on hyvä sijoittaa kyselyn alkuun, sillä ovat vastaajille helppoja ja johdattelevat vastaajaa varsinaisiin haastavampiin ja mahdollisesti arkaluontoisempiin kysymyksiin. Koska tarkoituksenani oli kerätä varsinainen aineistoni kirjoitelmapyynnön avulla, pyrin pitämään kyselyn muutoin lyhyenä ja selkeänä. Valli (2007, 104-105) mainitsee, että kyselylomakkeen pituutta on syytä harkita tarkasti, sillä vastaajan tulee jaksaa keskittyä kyselylyyn riittävästi että tuloksia voidaan pitää luotettavina. Myös käytetty kieli ja lomakkeen selkeys tulee huomioida, sillä vaikeasti ymmärrettävät kysymykset ja lomakkeen sekavuus sekä vähentävät osallistumismotivaatiota että vaikuttavat tutkimuksen luotettavuuteen. Hyvin muotoiltu ja selkeästi jäsennelty kyselylomake helpottaa myös analysointivaihetta.

Taustatietojen jälkeen kysyin vastaajilta millainen merkitys tietyillä asioilla Facebookin ompeluryhmissä oli vastaajalle. Kysymys rakentui teoriataustan pohjalta siten, että kokosin kysymyksen mahdollisesti merkityksellisiksi osatekijöiksi asioita samoja sosiaalisen median käsityöryhmille tyypillisiä asioita joita Kuznetsov & Paulos (2010) olivat tutkimuksessaan tutkineet. Täydensin ja muokkasin kysymyksiä hieman myös muun teoriapohjasta nousevan tiedon pohjalta, sekä pilotoinnista saamani palautteen perusteella. Kysymyksen esitin Likertin asteikon muodossa. Likertin asteikko on järjestysasteikko, jolla voidaan tutkia mielipiteitä. Asteikko rakennetaan siten, että sen keskikohdasta lähteen toiseen suuntaan samanmielisyys kasvaa ja toiseen suuntaan samanmielisyys vähenee. (Vilkka, 2007, 46.) Kyselyn asteikko oli viisiportainen aloittaen kohdasta ”ei lainkaan tärkeä” ja päättyen ”erittäin tärkeä”, lisäksi asteikossa oli vaihtoehtoa ”en osaa sanoa”. Kysymyksen mahdollisesti merkitykselliset asiat olin koonnut teoriataustasta.

Kysymyslomakkeen loppuun sijoitin kirjoitelmapyynnön. Kirjoitelmapyynnön tyyppinen avoin kysymys antaa vastaajille mahdollisuuden ilmaista itseään omin sanoin ja tuoda esiin mikä on keskeistä heidän ajattelussaan (Hirsjärvi & ym.

2003, 188). Kirjoitelmapyyntöä pohjustin apukysymyksin sekä avaamalla lyhyesti keskeistä termiä ”käsityöprosessi”.

5.3 Tutkimusjoukko

Jaoin kyselyni viidessä eri ompeluryhmässä Maaliskuun 2020 alussa. Ryhmät olivat Ompeluelämää, Alavara, Siksakki, Lastenvaateompelijat sekä Ompelumania. Valitsin nämä ryhmät sekä koon että aktiivisuuden perusteella. Kaikki ryhmät ovat valtakunnallisia. Isoin ryhmistä on Ompeluelämä, jossa on 24.8.2020 katsottuna 38 912 jäsentä. Alavarassa jäseniä on 2007, Lastenvaateompelijoissa 5465, Ompelumaniassa 311 ja siksakissa 133. Vaikka osassa ryhmiä jäsenten määrä on pieni, on ryhmät erittäin aktiivisia ja julkaisut herättävät usein aktiivista keskustelua. Ryhmien pienen koon vuoksi kaikki julkaisut saavat myös enemmän näkyvyyttä kuin isoissa ryhmissä, joissa julkaisut jäävät nopeasti uusien julkaisujen alle.

Pidin kyselyäni auki viikon ajan. Kuten Facebook –ryhmissä tyypillistä on, tuli suurin osa julkaisuni saamasta reagoinnista, eli tässä tapauksessa vastauksista kyselyyni, kahden ensimmäisen päivän kyselypyynnön julkaisemisen jälkeen. Facebook -ryhmissä uudet julkaisut pudottavat tyypillisesti nopeasti vanhemmat julkaisut alemmat ryhmän uutisvirrassa, ja näin ollen julkaisuun reagointi vähenee. Nostin kertaalleen jokaisessa ryhmässä julkaisuni ylemmäs uutisvirrassa kommentoimalla julkaisuani. Nostaessa sain vielä muutamia vastauksia.

5.4 Aineisto

Vastauksia tuli kyselyyn yhteensä 77 kappaletta. Näistä yhteensä neljä vastausta olivat tuplavastauksia tai kokonaan tyhjiä, joten poistin ne aineistosta. Näin aineistoon jäi 73 kpl vastauksia. Jokainen vastaaja näistä oli vastannut kaikkiin kysymyksiin. Kirjoitelmapyyntöön tulleet vastaukset olivat hyvin vaihtelevia. Lyhin vastauksista oli kahdeksan sanan mittainen, kun taas pisin oli 394 sanan mittainen. Olin pyytänyt vastauksissa vastaajia pohtimaan ompeluryhmien käyt-

töä edellisen ompeluprosessin kautta. Koin, että ryhmän käytön pohtiminen todellisen ja toteutuneen ompeluprosessin kautta lisää vastauksen luotettavuutta ja auttaa vastaajia kuvailemaan ryhmän käyttämistä yksityiskohtaisemmin. Osassa vastauksissa kuvailtiin edellinen prosessi tarkasti riippumatta siitä, kuinka paljon sen aikana oli käytetty Facebookin ompeluryhmiä. Osa vastaajista oli taas vastannut kirjoitelmissaan pohtimalla Facebookin ompeluryhmien käyttöä yleisemmällä tasolla, vastaten siihen millä tavoin ryhmiä käyttävät tai millaista tietoa ryhmistä hakevat *tyypillisesti* ompeluprosessin aikana. Osa vastaajista oli kuvaillut ryhmien käyttöä molemmilla tavoilla miettien ensin edellistä prosessia, ja kertoen sen jälkeen täydentävänä tietona miten tyypillisesti toimivat ja mikä ompeluryhmissä on heille merkityksellistä.

5.5 Aineiston analysointi

Aineiston määrälliset osiot käsittelin Power BI –ohjelmalla, jolla voi visualisoida määrällistä aineistoa. Koska aineistoni on määrälliseen tutkimukseen pieni, analysoin aineistoani kuvailemalla vain tulosten jakautumista prosentuaalisesti. Mikäli aineistoa haluttaisiin käsitellä monimutkaisilla tilastollisilla menetelmillä, tulisi otoskoon olla selvästi suuremmat kuin yksinkertaisen analyysin otoskoot (Vilka, 2007, 57). Määrällisen aineiston analysointi onkin siis enemmän kuvailevaa ja toimi raportoinnin tukena, enkä siis tehnyt vaativampia tilastollisia analyyskejä. Vastausten prosentuaalinen jakauma antaa kuitenkin mahdollisuuden tarkastella esimerkiksi vastaajien taustatietoja ja sitä, millaiset asiat ovat Facebookin ompeluryhmissä merkityksellisiä kyselyyn vastanneille.

Pääanalysointimenetelmänäni käytän tässä tutkimuksessa sisällönanalysointia. Se on analyysimenetelmä, joka soveltuu kaikkiin laadullisiin tutkimuksiin. Sisällönanalyysia voidaan hyödyntää sekä yksittäisenä metodina, sekä myös väljänä teoreettisena viitekehyksenä. Sisällönanalyysilla pyritään saamaan kirjallisessa muodossa olevasta, kootusta tutkimusaineistosta tiivistetty, tutkittavaa ilmiötä koskeva tieto esiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2012, 91, 104-105.) Laadullisessa analysoinnissa voidaan analyysi toteuttaa joko teoriaohjaavasti, aineistolähtöisesti

tai yhdistelemällä näitä kahta lähestymistapaa (teorialähtöinen analyysi) (Tuomi & Sarajarvi, 2012, 98-99). Tässä tutkimuksessa aineiston analysointi tapahtui teorialähtöisesti siten, että koska olin kiinnostunut siitä millä tavoin Facebookin ompeluryhmiä käytetään käsityöprosessin aikana, käytin analysoinnissa koodirungon lähtökohtana käsityöprosessin vaihteita ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi. Teorialähtöisessä analyysissä kuvaillaan malli, ja mallin mukaan määritellään tutkimuksen kannalta keskeiset ja kiinnostavat käsitteet. Näin tutkittava ilmiö tulee määritellyksi ja saa kehykset, jotka ohjaavat tutkimusta. (Tuomi & Sarajarvi, 2003, 99.)

Aloitin valmiiksi tekstin muodossa olevan aineistoni analysoinnin lukemalla kirjoitelmat huolellisesti läpi saadakseni tuntumaa aineistoon. Tämän jälkeen aloitin aineiston analysoinnin Atlas.ti ohjelman avulla. Loin Atlas.tiin koodit ”Ideointi”, ”suunnittelu”, ”valmistus” sekä ”arviointi” ja koodasin näillä aineistosta kaikki näihin koodeihin liittyvät lauseet ja ajatuskokonaisuudet. Tämän jälkeen käsitteelin aineistoa koodiryhmä kerrallaan. Luin kunkin koodin alle keräämäni aineistoin ja pelkistin tarvittaessa aineiston lauseet ja ajatuskokonaisuudet. Pelkistämisen tavoitteena on karsia aineistosta kaikki tutkimuksen kannalta epäoleellinen pois, esimerkiksi pilkkomalla tai tiivistämällä aineistoa. Tiivistäminen voidaan toteuttaa valikoimalla aineistosta vain tutkimuskysymyksen kannalta olennaiset ilmaukset. (Tuomi & Sarajarvi, 2012, 109.) Osa ilmaisuista oli jo hyvin pelkistetyssä muodossa, osan taas tiivistin pelkistetyksi lauseeksi. Esimerkiksi lauseen:

” En ymmärtänyt ohjeesta yhtä kohtaa ja pyysin ompeluryhmässä tähän apua, jotta pääsin jatkamaan työtäni.”

Tiivistin muotoon:

”Apua ohjeen ymmärtämiseen” ja ”tukea työn jatkamiseen ongelmatilanteessa”.

Kun olin tiivistänyt aineiston, luin uudelleen aineiston ajatuksella. Nyt aineistosta alkoi hahmottua samoja asioita kuvaavia lauseita, jotka voitiin yhdistää samaan luokkaan. Tuomi & Sarajarvi (2018, 114) toteaa, että luokkien luominen on analyysin kannalta kriittinen vaihe, sillä tällöin tutkija päättää oman tulkintansa va-

rassa, millä perusteella asiat kuuluvat joko samaan tai eri luokkaan. Jaottelin kunkin koodin aineistoa erilaisiin alaluokkiin, ja näistä taas muodostin pääluokkia, kuten on nähtävissä taulukosta 1. Vertasin toistuvasti luokkia ja niiden sisältöjä, ja tarpeen mukaan muokkasinkin nimeämistä tai siirsin pelkistettyjä lauseita luokasta toiseen tai toisinaan koodistakin toiseen.

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	pääluokka
<ul style="list-style-type: none"> • Apua kaavojen muokkaamiseen • Tukea teknisten ratkaisujen toteutukseen • Apua ohjeen löytämiseen 	Apua teknisten ratkaisujen toteuttamiseen	Tukea ompelutyössä etenemiseen
<ul style="list-style-type: none"> • Apua ohjeen ymmärtämiseen • Apua ongelmatilanteen ratkaisemiseen • Ohjeet auttoivat pääsemään hyvään lopputulokseen 	Tukea ongelmatilanteen ratkaisemiseen	
<ul style="list-style-type: none"> • Tukea työn jatkamiseen ongelmatilanteessa • Kannustusta työn tekemiseen • Vahvistusta sille että oma toteutustapa on oikea 	Tukea toiminnan jatkamiseen	

Taulukko 1. Esimerkki alaluokan ja pääluokan muodostumisesta

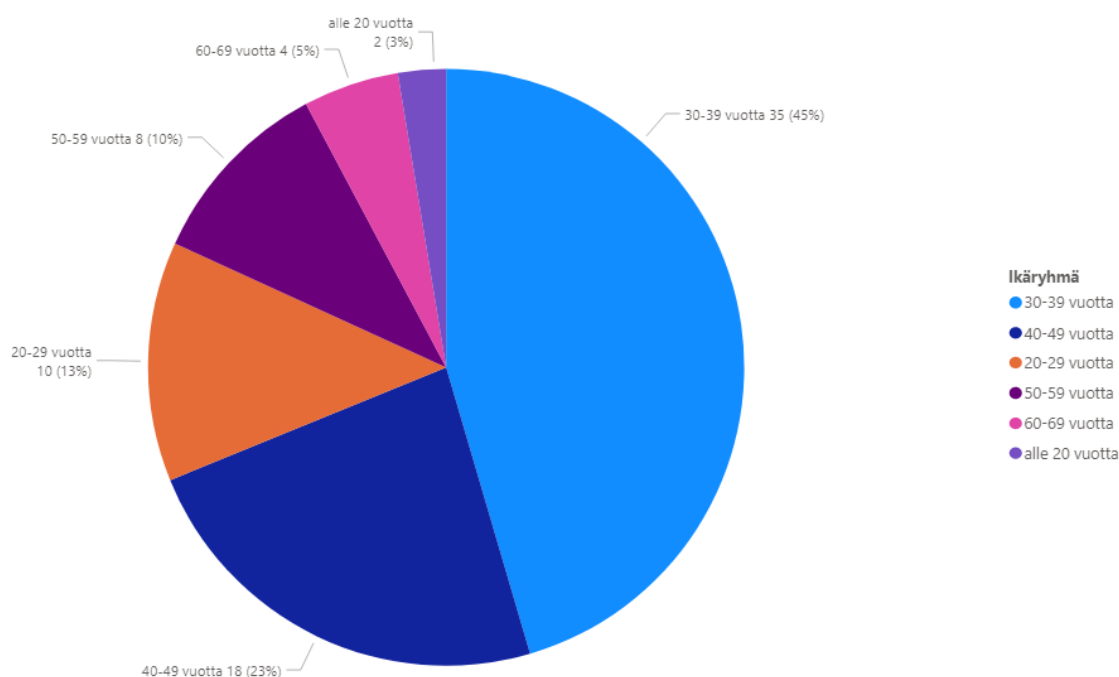
Näin aineistosta alkoi hahmottua ja tarkentua ne asiat, joihin Facebookin ompeluryhmiä hyödynnettiin käsityöprosessin aikana. Kun kaikki neljä koodiryhmää oli analysoitu, saatoinkin huomata, että pääluokissa oli joitain jokaisessa koodissa, eli käsityöprosessin eri vaiheissa, toistuvia yhteneväisyyksiä. Näistä pystyin muodostamaan neljä yhdistävää luokkaa: "Tukea toiminnan etenemiseen", "Tiedon lisääminen", "Mielikuvien vahvistaminen" sekä "Harkittu palautteen hakeminen."

6. Tutkimustulokset ja niiden tulkintaa

6.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi yhteensä 73 vastaajaan. Vastaajat olivat kaikki naisia. Kuten kuvasta 1. voi nähdä, 45% vastaajista kuuluivat ikäryhmään 30-39 vuotta. Seuraavaksi eniten vastaajista 23%) kuului ikäryhmään 40-49 vuotta.

Vastaajat ikäryhmittäin

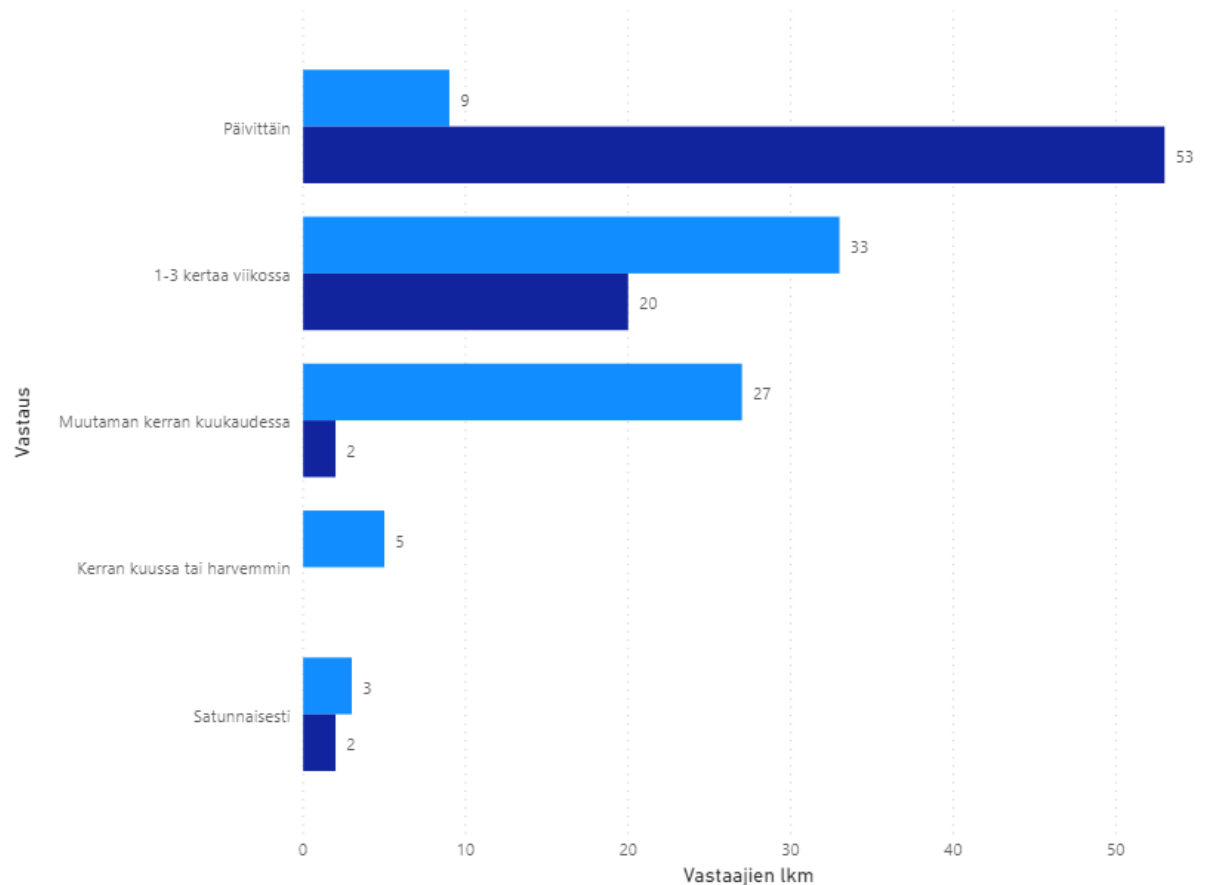
Kuva 1. Vastaajat ikäryhmittäin

Eniten käytetyiksi ompeluryhmiksi mainittiin Ompeluelämää (32 kertaa), Alavara (21 kertaa), Siksakki (kuusi kertaa), Lastenvaateompelijat (kuusi kertaa) sekä Ompelumania (kolme kertaa). Lisäksi ryhmät Ompelua aikuisille, Käsitöiden ystävien vinkkipankki, Kangasholistit sekä Ommeltujen vaatteiden kirppis mainittiin vähintään kerran eniten käytetyksi ompeluryhmäksi. Vastaajista 16% kertoi kuuluvansa yhteen ompeluaiheiseen ryhmään. Yli puolet vastaajista, 57% kuu-

lui kahteen tai kolmeen eri ryhmään. 13% vastaajista kuului neljään eri ryhmään ja loput 14% kuului viiteen tai useampaan eri ompeluaiheiseen ryhmään.

Ompeluryhmien käytön ja ompelun välinen yhteys

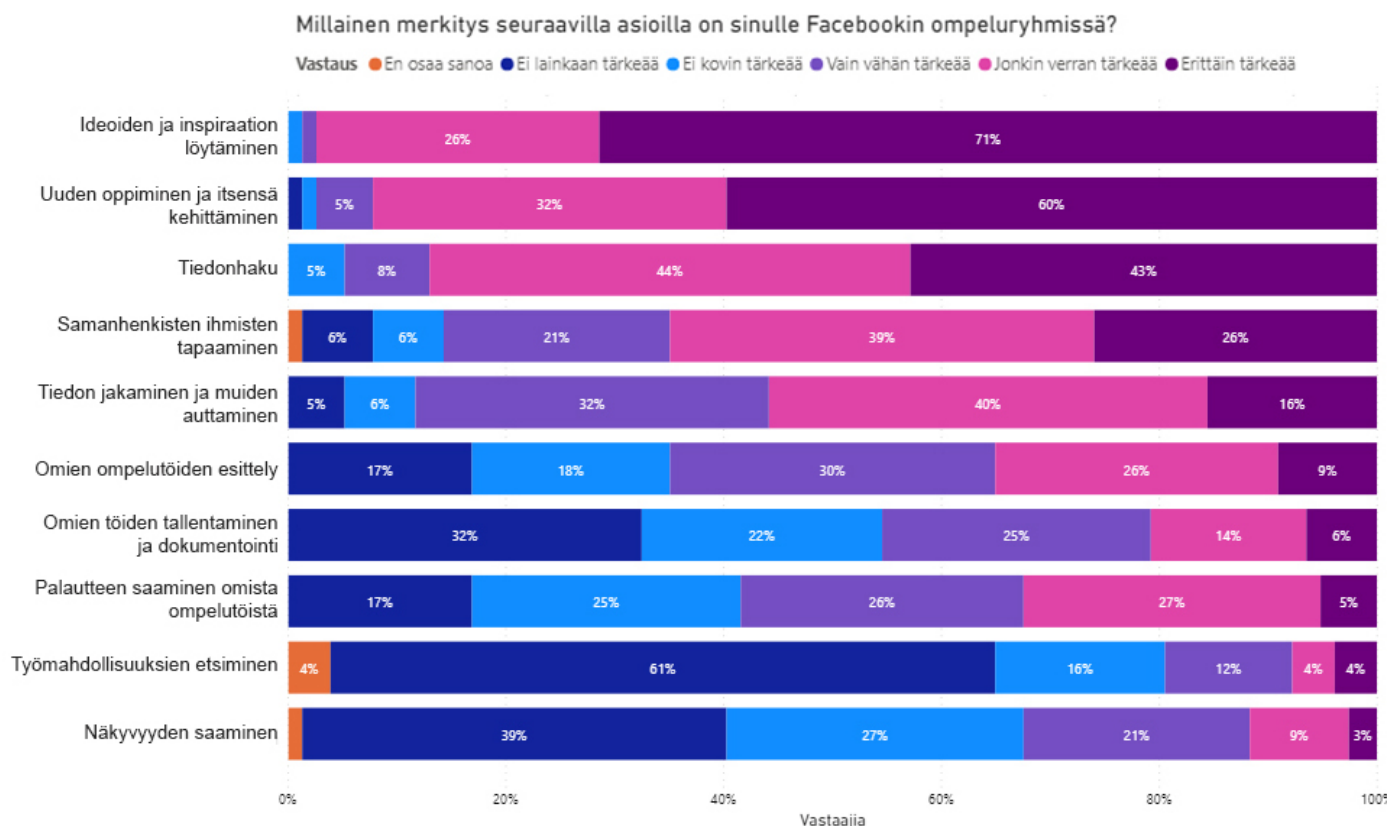
Kysymys ● Kuinka usein harrastat ompelua? ● Kuinka usein käytät Facebookin ompeluryhmiä?

Kuva 2. Ompeluryhmien käytön ja ompelun välinen yhteys

Kuten yllä olevasta kuvasta 2. voi nähdä, vastaajat olivat sekä aktiivisia Facebookin ompeluryhmien käyttäjiä että aktiivisia ompelijoita. Vastaajista yli puolet (53%) kertoi käyttävänsä Facebookin ompeluryhmiä päivittäin ja 20% 1-3 kertaa viikossa. Ompelua harrasti vastaajista 9% päivittäin, 33% 1-3 kertaa viikossa ja 27% vastaajista muutaman kerran kuukaudessa.

6.2 Ompeluryhmien merkitykselliset asiat

Kuva 3. Millainen merkitys seuraavilla asioilla on sinulle Facebookin ompeluryhmissä?

Kuvailen ompeluryhmien merkitykselliset asiat ja toiminnot taulukon avulla, josta voi nähdä tulosten prosentuaalisen jakautumisen. Kuten kuvasta 3. on nähtävissä, selvästi merkityksellisintä ompeluryhmissä on ideoiden ja inspiraation löytäminen. Vastaajista 71% koki tämän erittäin tärkeäksi ja 26% vastaajista jonkin verran tärkeäksi. Toiseksi merkityksellisemmäksi toiminnoksi koettiin uuden oppimisen ja itsensä kehittämisen, 60% vastaajista kokiessa tämän erittäin tärkeäksi ja 32% jonkin verran tärkeäksi. Myös tiedonhakua ryhmistä pidettiin tärkeänä, 43 % vastaajista kokiessa sen erittäin tärkeäksi ja 44% jonkin verran tärkeäksi. Samanhenkisten ihmisten tapaamisen 39% koki jonkin verran tärkeäksi ja 28% erittäin tärkeäksi. Tiedon jakamisen ja muiden auttamisen 57% vastaajista koki jonkin verran tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi. Omien ompelutöiden esittely koettiin selvästi vähemmän tärkeäksi, vastaajista 30% koki sen vain vähän tärkeäksi ja 35% koki sen ei kovin tärkeäksi tai ei lainkaan tärkeäksi. Myös

omien töiden tallentaminen ja dokumentointi sekä palautteen saaminen omista töistään koettiin melko vähän tärkeäksi. 42% vastaajista koki palautteen saamisen *ei kovin tärkeäksi* tai *ei lainkaan tärkeäksi* ja 54% vastaajista koki omien töiden tallentamisen *ei kovin tärkeäksi* tai *ei lainkaan tärkeäksi*. Vähiten merkitystä ompeluryhmissä annettiin työmahdollisuuksien etsimiselle, 61% kokiessa sen *ei lainkaan tärkeäksi*, ja näkyvyyden saaminen, jonka 66% vastaajista koki *ei lainkaan tärkeäksi* tai *ei kovin tärkeäksi*.

6.3 Ompeluryhmän käyttö käsityöprosessin eri vaiheissa – avoimien kirjoitelmien tulokset

Jokainen kyselyyni vastannut kirjoitti myös kirjoitelmapyyntöön vastauksen. Analysoin Atlas.ti ohjelmaa käyttäen kaikki 73 vastausta. Aineiston koodirungon pohjana käytin käsityöprosessin eri vaiheita, ja esittelen tulokset koodi kerrallaan, keskittyen pelkistetyistä ilmauksista muodostettuihin ala- ja pääluokkiin. Käytän vastausten kuvailuissa suoria sitaatteja. Taulukosta 2. on nähtävissä ylä- ja alaluokat.

Käsityö- prosessin vaihe	Alaluokka	Pääluokka
Ideointi	<ul style="list-style-type: none"> Innostus toiminnan aloittamiseen Tarpeen herääminen 	→ Tukea ompeluprosessin käynnistämiseen
	<ul style="list-style-type: none"> Teknisen toteutuksen ideointi Visuaalisen toteutuksen ideointi Yksittäisen tuotteen ideointi 	→ Idean muotoutuminen
	<ul style="list-style-type: none"> Innostus kehittää omia taitoja Tietoinen inspiraation haku 	→ Tiedon lisääminen
Suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> Mielikuvan luominen suunnitellusta kokonaisuudesta Vahvistuksen saaminen omalle suunnitelmalle 	→ Päätöksen tekeminen suunnitelmasta
	<ul style="list-style-type: none"> Tukea teknisten ratkaisujen valintaan Tukea visuaalisten ratkaisujen valintaan Tukea kaavan valintaan 	→ Suunnitelman muotoutuminen
	<ul style="list-style-type: none"> Tietoa sopivasta materiaalista Tietoa hankintapäätösten tekemistä varten Tietoa kaavan ominaisuuksista ja muok- kaustarpeista 	→ Tiedon lisääminen
Valmistus	<ul style="list-style-type: none"> Apua teknisten ratkaisujen toteuttamiseen Tukea ongelmatilanteen ratkaisemiseen Tukea toiminnan jatkamiseen 	→ Tukea ompelutyössä etenemiseen
	<ul style="list-style-type: none"> Tietoa materiaalista Uuden tiedon tai toimintatavan löytäminen Tietoa koneiden käytöstä 	→ Tiedon lisääminen
Arviointi	<ul style="list-style-type: none"> Palaute vahvistaa omaa näkemystä prosessin aikana Palaute rohkaisee uuteen toimintaan 	→ Palaute on tukea toimintaan
	<ul style="list-style-type: none"> Ryhmästä voi hakea palautetta työstään Positiivinen palaute on merkityksellistä Valmiin työn julkaiseminen vahvistaa kokemusta prosessin valmiiksi saamisesta 	→ Julkaisemalla vahvistetaan onnistumisen kokemusta
	<ul style="list-style-type: none"> Epäonnistuneeksi koettua työtä ei julkaista Tavanomaista työtä ei tule julkaistua 	→ Negatiivisen palautteen saamista vältetään
	<ul style="list-style-type: none"> Julkaisun myötä oma prosessi toi muille lisätietoa 	→ Tiedon jakaminen muille

Taulukko 2. Käsityöprosessin vaiheet

6.3.1 Ideointi – sattumalta ja tietoisesti hakien

• Innostus toiminnan aloittamiseen	→ Tukea ompeluprosessin käynnistämiseen
• Tarpeen herääminen	
• Teknisen toteutuksen ideointi	
• Visuaalisen toteutuksen ideointi	→ Idean muotoutuminen
• Yksittäisen tuotteen ideointi	
• Innostus kehittää omia taitoja	→ Tiedon lisääminen
• Tietoinen inspiraation haku	

Taulukko 3. Ideointi

Ideointi aloittaa käsityöprosessin. Kirjoitelmista käy ilmi, että Facebookin ompeluryhmistä voidaan hakea *tukea ompeluprosessin käynnistämiseen*. Pöllänen & Kröger (2005, 87) toteavat ideoinnin olevan hahmotelma tulevasta työstä, tai kuin häivähdys mahdollisuuksista tai ongelmanratkaisusta, ja ne syntyvät erilaisten virikkeiden pohjalta. Analysoinnin perusteella Facebookin ompeluryhmiä jäsenet käyttävätkin ideointivaiheessa aktiivisesti ryhmiä virikkeiden ja inspiraation etsimiseen. Pöllänen & Kröger (2005, 162) mainitsevat että virikkeenä tai inspiraation lähteenä voi toimia myös tarve tai vaikkapa mielenkiintoinen materiaali. Kirjoitelmissa kuvaillaankin tilanteita, joissa varsinainen kipinä ompeluprosessiin on syntynyt suoraan ompeluryhmässä nähdystä kuvasta tai vaikkapa luetusta keskustelusta. Kuva on saattanut esimerkiksi herättää innostuksen myös esimerkiksi tietyn materiaalin tai kaavan hankintaan, tekniikan kokeiluun tai yksittäisen tuotteen valmistamiseen:

”Näkemäni nyörikujan viimeistelykeskustelu antoi idean uuteen verhoon.”

V65

”Viimeksi käsityöprosessissa taisin nähdä samalla fb:n selauskerralla monta Ehta-kaavalla tehtyä tunikaa. Samalta istumalta piti päästä kangaskaapille ja leikkasin kankaat viiteen Ehta-tunikaa”

V28

Ryhmän kuvien ja keskustelujen selaamisen kuvattiin myös nostattavan yleisemminkin halua ommella ja intoa pitää ompeluharrastusta yllä:

”Ompeluelämää -ryhmän inspiroimana kaivoin n. 20 vuotta kaapissa olleen ompelukoneen ja saumurin esiin ja aloin ompelemaan vaatteita lastenlapsille.”

V63

Ompeluryhmien lukemisen nähtiin tuottavan siis yllättävää inspiroitumista, idean löytymistä ja intoa ompeluun, mutta satunnaisesti syntyneen inspiraation lisäksi vielä voimakkaammin kirjoitelmissa kuvailtiin tietoista inspiraation ja ideoiden hakemista, jonka tavoitteena oli joko auttaa *idean muotoilemisessa* tai *lisätä tietoa* idean pohjaksi. Laamanen & Seitamaa-Hakkarainen (2014,12) toteavat, että ideointi edellyttää riittävät pohjatiedot ja käsityksen siitä, mihin ollaan ryhtymässä. Ideoinnilla pyritään hakemaan työhön erilaisia näkökulmia ja vaihtoehtoisia toteutustapoja sekä teknisesti että visuaalisesti (Laamanen & Seitamaa-Hakkarainen 2014, 12). Vastaajat kuvailivat hakevansa tarkoituksen omaisesti ryhmästä ideoita muun muassa kuva-albumeita selaillen, tarkkoja, kohdistettuja hakusanoja käyttäen sekä kuvavirtaa selaten. Ideoita haettiin esimerkiksi värien käyttöön, teknisiin ratkaisuihin tai tiettyyn tuotteeseen. Löydettyjä ideoita hyödynnettiin ja muokattiin omiin tarpeisiin sopiviksi:

”Ompelin lapsille pipoja ja hain inspiraatiota facebook ryhmästä. Ennen ompelua katselin muiden kuvia pipoista ja sitä millä kaavoilla ihmiset on niitä tehneet.”

V53

”Selailen eri ompeluryhmiä ja inspiroidun, jonka jälkeen alan omaani ompelemaan. Usein niin, että siihen on yhdistetty jotakin ompeluryhmän inspiraatiota ja sitten omaa alkuperäistä ajatusta.”

V73

Tyypillistä oli myös se, että ompeluryhmiä seuratessa vastaan tulleet hyviä ja innostavia ideoita kerättiin omaan ”inspiraatiopankkiin” joko ihan konkreettisesti tallentamalla kuvia ja linkkejä, tai painamalla ideat mieleen käytettäväksi myöhemmin ideoinnin pohjana:

”Kerään ryhmistä koko ajan ideapankkia tuleviin töihin. Ompeluideoita on niin paljon, etten koskaan ennätä kaikkia toteuttaa, mutta on hauskaa ja mielenkiintoista seurata toisten ompeluita.”

V71

6.3.2 Suunnittelu – Tukea valintoihin

• Mielikuvan luominen suunnitellusta kokonaisuudesta	→ Päätöksen tekeminen suunnitelmasta
• Vahvistuksen saaminen omalle suunnitelmalle	
• Tukea teknisten ratkaisujen valintaan	→ Suunnitelman muotoutuminen
• Tukea visuaalisten ratkaisujen valintaan	
• Tukea kaavan valintaan	
• Tietoa sopivasta materiaalista	→ Tiedon lisääminen
• Tietoa hankintapäätösten tekemistä varten	
• Tietoa kaavan ominaisuuksista ja muok- kaustarpeista	

Taulukko 4. Suunnittelu

Facebookin ompeluryhmien käytössä suunnitteluvaiheen aikana korostui vahvistuksen hakeminen omalle suunnitelmalle sekä mielikuvien luomiselle niin, että *päätöksen tekeminen suunnitelmasta* kokonaisuudessaan mahdollistui. Pöhlänen & Kröger (2006, 87) mainitsevat, että suunnitteluvaihe pitää tyypillisesti sisällään jatkuvaa omien suunnitelmien kokeilemista, arvioimista ja muokkaamista. Päätöksen tekemisen helpottamiseksi vastaajat kertoivatkin hakevansa esimerkiksi kuvia vastaavanlaisista töistä kyetäkseen muodostamaan mielikuvan miltä työ näyttäisi valmiina; tietty kaava, kuosi ja värimaailma yhdistettynä. Muiden ompelijoiden kuvien avulla muodostetun mielikuvan perusteella tehtiin arvio koko työn onnistumisesta, ja päätettiin joko pysyä suunnitelmassa, hylätä ne tai muunneltiin jo tehtyä suunnitelmaa:

”Pyysin ompeluryhmässä saada nähdä kuvia hihallisista maksimekoista nähdäkseni toimiiko ajatus käytännössä niin kuin olin sen mielessäni ajatellut. Selasin myös ryhmän haulla kuvia maksimekoista. Totesin idean toimivaksi ja aloin toteuttamaan.”

V41

Suunnitelman muotoutumisen tueksi haettiin taas yksityiskohtaisemmin tukea ryhmästä. Vastaajat kertoivat esimerkiksi hakevansa kuvia tietyllä kaavalla tehdyistä vaatteista tai töistä joissa on ollut käytössä tietty kuosi. Samoin teknisiä ratkaisuja ja väriyhdistelmiä suunniteltaessa haettiin ryhmästä eritavoin tukea suunnitelman muovaamiselle ja arvioitiin omien toteutustapojen toimivuutta.

Pöllänen ja Kröger (2006, 87) mukaan onkin tyypillistä, että suunnitteluvaiheessa käsityön tekijä pyrkii valikoimaan omaan työhönsä toimivimmat tekniset ja visuaaliset ratkaisut. Tekijä hakee tietoa, arvioi ratkaisujaan, omaa työskentelyään sekä ratkoo ongelmia:

”Kangasta valitessa etsin samasta kuosista tehtyjä vaatteita ompeluryhmästä nähdäkseni mikä vaihtoehtokuoseista näyttää valmiina vaatteena kivoimmalta.” V41

”Selailin ideoita ryhmästä ja samalla pohdin mm korvien ja sarven toteutusta ja hupun kaavoitusta niin, että silmille jää sopivasti tilaa ja korvat saisi kätevästi saumaan kiinni. Vertailin ideoitani ompeluryhmässä julkaistuihin huppareihin joissa oli erilaisia korvia ym hahmoja.” V19

Tiedon lisääminen suunnitteluvaiheessa kohdistui erityisesti materiaalien ja kaavojen valintaa sekä mahdollisten ostopäätösten tueksi. Tietoa haettiin esimerkiksi selaamalla ryhmän kuvia etsimällä niistä sopivalta näyttävää kaava tai kangasta. Tiedot taas käytettyyn kaavaan tai materiaaliin löytyi joko kuvatekstistä, kuvan alla olevista kommentteista tai sitä saattoi kysyä jättämällä oman kommentin. Lisäksi tietoa haettiin ryhmästä hakutoimintoa käyttämällä tai kysymällä suoraan omassa julkaisussaan. Saadun tiedon kuvailtiin ohjaavan valintoja ja toisaalta tieto auttoi välttämään mahdolliset ongelmat:

”Usein uutta kaavaa kokeillessa ensin käytän ryhmän hakutoimintoa, etsin kyseisen kaavan nimellä/lehden nimellä ja numerolla tai vastaavalla hakusanalla onko joku muu jo kokeillut saman kaavan, koska silloin voi kysyä mielipidettä kyseisestä kaavasta. Sopiko mielestään hoikalle, mikä mallissa mätti, toimiko jos käytti ohjeesta poikkeavaa materiaalia” V33

6.3.3 Valmistus – Ongelmatilanteista eteenpäin

- Apua teknisten ratkaisujen toteuttamiseen → Tukea ompelutyössä
 - Tukea ongelmatilanteen ratkaisemiseen etenemiseen
 - Tukea toiminnan jatkamiseen
-
- Tietoa materiaalista → Tiedon lisääminen
 - Uuden tiedon tai toimintatavan löytäminen
 - Tietoa koneiden käytöstä

Taulukko 5. Valmistus

Ompelutyön valmistusvaiheessa ryhmiä käytettiin erityisesti ohjeen puuttuessa tai muissa ongelmatilanteissa. Ryhmistä saadun tuen myötä oli mahdollista jatkaa *ompelutyössä etenemistä*. Kirjoitelmissa kuvailtiin tilanteita, joissa työssä eteneminen oli pysähtynyt esimerkiksi haastavan teknisen toteutuksen vuoksi tai esiin tulleen ongelman takia. Tällöin nopein apu koettiin löytyvän ompeluryhmistä. Ratkaisua ja vinkkejä ongelmaan haettiin kysymällä suoraan apua kirjoittamalla ryhmään julkaisu, jossa pyydettiin tukea tilanteen ratkaisemiseen tai etsimällä ratkaisua suorilla hakusanoilla aiemmista keskusteluista ja julkaisuisista:

*“Lörpöttävän kaula-aukon lähes valmiissa paidassa sain ratkaistua ha-
kemalla vanhoja keskusteluja huonosti onnistuneista kaula-aukoista.
Ratkaisin sen kuminauhalla”* V67

Kirjoitelmissa kuvailtiin vastauksen tulevan yleensä nopeasti ja että muut ryhmäläiset auttoivat innokkaasti ja asiantuntevasti. Plathan (2012, 46-47) mainitseekin, että verkossa kokoontuvassa keskusteluryhmässä voidaan nähdä piirteitä asiantuntijaryhmästä, sillä tietyn asian ympärille keskittynyt ryhmä voi pitää sisällään eritasoista asiantuntijuutta aiheeseen liittyen; ryhmän tietotaito saattaa olla sekä muodollista koulutuksen tuomaa, vakiintuneeseen tietoperustaan pohjautuvaa osaamista, että epämuodollista käytännön myötä kerättyä arkijärkeä. Ryhmän toimintaan tyypillisesti kuuluu oman olemassa olevan tiedon jakaminen. Sosiaalisen median ryhmissä tiedonjakaminen on myös ajasta ja paikasta

riippumatonta, minkä vuoksi apua voi saada melkein koska vaan, ja hyvinkin nopeasti (Plathan, 2012, 45):

”Valitin, että aivoni nyrjähtävät tämän kaavan asettelun kanssa ja pyysin apua. Aikaa meni muutamia sekunteja, kun ensimmäiset kommentit ilmestyivät julkaisuun. Kanssaompelijat pohtivat kankaan leveyttä, virheelistä menekkimerkintää ja taisipa joku ehdottaa eri langansuuntaankin kankaan leikkaamista. Reilu viisi minuuttia julkaisun ilmestymisen jälkeen tuttu aktiivi ryhmästä kertoi, että olin piirtänyt näemmä vahingossa täysmittaiset hihat 3/4-mittaisten sijaan, joten kankaan ei pitäisikään riittää. Hän oli ehtinyt kaivaa kirjan esiin ja tutkinut kaavoja.” V46

Ompeluryhmiin tukeuduttiin valmistusvaiheessa myös *tiedon lisäämiseksi*. Valmistusvaiheessa tehty suunnitelma ja ideat laitetaan käytännössä toteutukseen. On kuitenkin tyypillistä että aiemmat ideat ja suunnitelmat voivat työskentelyn myötä edelleen elää ja muuttua (Laamanen & Seitamaa-Hakkarainen, 2014, 15). Ryhmistä haettiin usein lisää tietoa muista mahdollisista toteutustavoista tai esimerkiksi materiaaleista:

”Tukikangas oli loppu ja mietin voiko sen työssä korvata jollain. Tähän sitten kysyinkin apua ompeluryhmästä” V32

Myös ompelukoneen, saumurin tai peitetikkikoneen käyttöön ryhmästä haettiin lisää tietoa:

”Ompelin kankaasta, jollaista en ollut käsitellyt ennen. Saumurin ommel ei käyttäytynyt kuten odotin, kysyin ompeluryhmässä apua ja sain vinkkejä miten säätää saumuria saadakseni paremman ompeleen” V58

6.3.4 Arviointi – Palautetta harkiten

Alaluokka	Päälukka
<ul style="list-style-type: none"> Ryhmästä voi hakea palautetta työstään Positiivinen palaute on merkityksellistä Valmiin työn julkaiseminen vahvistaa kokemusta prosessin valmiiksi saamisesta 	→ Julkaisemalla vahvistetaan onnistumisen kokemusta
<ul style="list-style-type: none"> Epäonnistuneeksi koettua työtä ei julkaista Tavanomaista työtä ei tule julkaistua 	→ Negatiivisen palautteen saamista vältetään
<ul style="list-style-type: none"> Palaute vahvistaa omaa näkemystä prosessin aikana Palaute rohkaisee uuteen toimintaan 	→ Palaute on tukee toimintaan
<ul style="list-style-type: none"> Julkaisun myötä oma prosessi toi muille lisätietoa 	→ Tiedon jakaminen muille

Taulukko 6. Arviointi

Siinä missä muissa käsityöprosessin vaiheissa ryhmässä julkaisemista on käytetty esimerkiksi ongelmatilanteiden ratkaisemisessa ja tiedonhaussa, arviointivaiheessa julkaisemista mietittiin tarkasti ja ryhmiä käytettiin palautekanavana harkitummin. Kirjoitelmista käy ilmi, että valmiin työn *julkaisemisella* pikemminkin *vahvistettiin onnistumisen kokemusta*, kuin varsinaisesti haettiin muiden ryhmäläisten arviointia ja palautetta työn onnistumisesta. Vastaajat tiedostivatkin, että halutessaan palautetta on mahdollista saada, mutta erityisesti onnistuneen työn esittely koettiin mielekkääksi ja positiivinen palaute joko tykkäyksien tai kommenttien muodossa koettiin tärkeäksi:

“Pistin valmiin takin näytteille ja iloitsin saamistani tykkäyksistä ja kommentteista. V45

“Vaatteesta tuli erittäin onnistunut ja sain julkaisuuni myös paljon positiivisia kommentteja sekä kysymyksiä kaavasta kokovalintaan liittyen ja muokkauksista joita tein” V37

Kirjoitelmissa kuvattiin myös, että valmiin työn julkaiseminen ja näin ryhmässä ”esitleminen” tai ”näytteille laittaminen” positiivisen palautteen saamisen lisäksi koettiin kuuluvan käsityöprosessin ja työn valmiiksi saattamisen yhdeksi ”vai-

heeksi”. Kuvan julkaiseminen ryhmässä vahvisti ja todensi iloa siitä, että prosessi oli tosiaan saatu onnistuneesti päätökseen:

“Tunnen suurta tyytyväisyyttä julkaistessani valmiin ompelukseni. Olen iloinen, jos saan tykkäyksiä, mutta tärkeintä on valmis ompelus ja kuva siitä ryhmässä. Olen saanut sen aikaiseksi!” V71

Oman työn julkaisua pohdittiin siis kriittisesti, ja ryhmissä pyrittiinkin siis julkaisemaan vain niitä töitä, joihin tekijä oli itse jo ennen julkaisua ja palautteen saamista tyytyväinen. Käsitys työssä onnistumisesta vaikuttikin olevan muotoutunut jo ennen julkaisemista, eikä julkaisua näin ollen tehty niinkään valmiin työn arvioimisen tueksi. *Negatiivisen palautteen saamista* siis *vältettiin*, eikä ”tavanomaiseksi” tai epäonnistuneeksi koettuja töitä ei haluta välttämättä julkaista lainkaan ryhmässä:

”Yleensä julkaisupäätöksen taustalla on se, kuinka tyytyväinen olen kyseiseen työhän ja että poikkeako työ jollain tapaa muiden ompeluksista. Julkaisen siis mielelläni jos teen jotain vähän poikkeavaa, mutta perusleggareista/paidoista en koskaan julkaise kuvia.” V30

Varsinaisen arvioinnin tueksi Facebookin ompeluryhmiä käytettiin lähinnä prosessin aikana sen aiemmissa vaiheissa. Käsityöprosessissa aktiivisen arvioinnin nähdään usein sijoittuvan erityisesti käsityöprosessin loppuun, mutta arviointi on kuitenkin mukana läpi koko prosessin, vuorotellen muiden vaiheiden kanssa. (Anttila 1993, 209-211.) Ompeluryhmiä käytettiin arvioinnin tukena erityisesti tilanteissa, joissa ompelijaharrastaja arvioi prosessin aikana omia ratkaisujaan sekä sitä onko käytössä oleva toimintatapa oikea. Arvioinnin tueksi haettiin ryhmästä apua usein esimerkiksi julkaisemalla ryhmässä kysymyksiä:

”Muutaman vahvistuksen vuorin piirtämistä varten kysyin ryhmästä. Sain vastaukset ja vuori tuli piirrettyä” V64

Saatu palaute vahvisti ompelijan arviota omista valinnoistaan ja näin *tuki toimintaa* eteenpäin. Kirjoitelmissa mainittiin myös, että valmiista työstä saatu palaute

saattoi tukea toimintaa kannustamalla jatkamaan edelleen ompeluharrastusta sekä kuvien julkaisemista ryhmissä:

”Julkaisin kuvan valmiista hupparista ryhmässä ja saamani positiivinen kommentointi lämmitti tietysti mieltä ja kannustivat jatkamaan ompeluharrastusta” V19

Vastaajat kuvasivat kirjoitelmissaan myös, että valmiin työn julkaisu ja siinä käytettyjen kaavojen, materiaalien tai tekniikoiden esittelemine ja arvioiminen toimi tiedonlähteenä muille ryhmäläisille. Julkaisuihin esitettiin toisinaan kysymyksiä ja kirjoitelmissa mainittiin myös, että oman kokemuksensa perusteella vastaaja aikoo suositella esimerkiksi käyttämäänsä kaavaa, mikäli asiaa joku myöhemmin tiedustelee. Julkaisemalla ja julkaisussa tai muussa keskustelussa heränneisiin kysymyksiin vastaaminen ja oman arvionsa kertominen onkin nähtävissä *tiedon jakamisena muille ryhmäläisille*:

”Valmiista työstäni laitoin kuvan pariinkin ompeluryhmään. Toisessa innostui kuvani perusteella taas uudet ihmiset kokeilemaan tämän ompelua.” V55

”Olin samaa mieltä, että tämä oli kiva kaava ja käytännöllisen oloiset housut. Nyt jos joku muu ryhmässä miettii hyvää kaavaa, todennäköisesti suosittelen tätä.” V43

6.3.5 Yhdistävät luokat

Pääluokka	Yhdistävä luokka	Mainintojen määrä
<ul style="list-style-type: none"> • Tukea ompeluprosessin käynnistämiseen • Päätöksen tekeminen suunnitelmasta • Tukea ompelutyössä etenemiseen • Palaute on tukee toimintaan 	Tukea toiminnan etenemiseen	41
<ul style="list-style-type: none"> • Tiedon lisääminen • Tiedon lisääminen • Tiedon lisääminen • Tiedon jakaminen muille 	Tiedon lisääminen	37
<ul style="list-style-type: none"> • Idean muotoutuminen • Suunnitelman muotoutuminen 	Mielikuvien vahvistaminen	31
<ul style="list-style-type: none"> • Julkaisemalla vahvistetaan onnistumisen kokemusta • Negatiivisen palautteen saamista vältetään 	Harkittu palautteen hakeminen	30

Väriselitykset: Ideointi Suunnittelu Valmistus Arviointi

Taulukko 7. Yhdistävät luokat

Pääluokkia tarkasteltaessa, on niistä hahmoteltavissa neljä yhdistävää luokkaa, jotka toistuivat eri käsityöprosessin vaiheissa. Näiden luokkien voidaan nähdä kuvaavan yleisellä tasolla sitä, millä tavoin Facebookin ompeluryhmiä ryhmiä käytetään hyödyksi käsityöprosessin aikana. Kun tarkastellaan pelkistettyjen lauseiden määriä, eniten mainintoja (41 kpl) saa luokka ”*Tukea toiminnan etenemiseen*”, ja se on tunnistettavissa kaikista käsityöprosessin vaiheista: ideointivaiheessa ryhmää käytettiin ompeluprosessin käynnistämisen tukena, suunnitteluvaiheessa tukemaan päätöksen tekemistä kokonaisuudessaan suunnitelmasta, valmistus vaiheessa taas ryhmää käytettiin esimerkiksi tilanteissa joissa työskentely pysähtyi ongelmatilanteen vuoksi ja saatu tuki auttoi pääsemään eteenpäin. Arviointivaiheessa taas ryhmästä saatu palaute auttoi arvioimaan omaa toimintaa prosessin aikana tai jatkamaan edelleen ompeluharrastusta valmiiksi saadun prosessin jälkeen.

Toiseksi eniten mainintoja (37 kpl) kertyi luokalle ”*Tiedon lisääminen*”. Se on tunnistettavissa myös kaikista käsityöprosessin vaiheesta. Kolmessa ensimmäisessä käsityöprosessin vaiheessa tiedon lisääminen näkyi aktiivisena toiminta-

na, jossa vastaaja kuvaili hakevansa ryhmästä aktiivisesti tietoa esimerkiksi erilaisista tekniikoista, materiaaleista ja niiden ominaisuuksista tai kaavoista. Tiedon pohjalta tehtiin esimerkiksi hankintapäätöksiä, muokattiin kaavaa tai toteutettiin tekninen työvaihe. Arviointivaiheessa muista vaiheesta poiketen tiedon lisääminen näyttäytyi ennen kaikkea tiedon jakamisena muille ja näin ryhmän kollektiivisen tietomäärän lisäämisenä. Kirjoitelmissa esimerkiksi kuvailtiin, että oma arvio esimerkiksi tietyn kaavan toimivuudesta kerrottiin muille.

Kolmas luokka (31 kpl mainintoja) ”*Mielikuvien vahvistaminen*” näkyy sekä ideointivaiheessa että suunnitteluvaiheessa, ja koostuu tuen hakemisesta ryhmästä ideointivaiheessa yksityiskohtaisten ideoiden, kuten värimaailman ja teknisen toteutuksen ideoinnin tueksi ja suunnitteluvaiheessa esimerkiksi sopivan kaavan ja kuosin valinnan tueksi. Ryhmässä nähdyt kuvat ja keskustelut ohjaavat ja auttavat muodostamaan mielikuvia siitä, millainen työ voisi olla ja miten ideat ja valinnat ehkä toimitaisivat.

Viimeinen luokka, ”*harkittu palautteen hakeminen*”, oli tunnistettavissa vain arviointivaiheessa. Se näyttäytyi aineistossa toisaalta negatiivisen palautteen välttämisenä että toisaalta oman onnistumisen kokemuksen vahvistamisena: Negatiivista palautetta vältettiin jättämällä julkaisematta niitä töitä jotka tekijä itse arvioi epäonnistuneiksi tai liian tavanomaisiksi. Onnistumisen kokemusta taas pyrittiin vahvistamaan julkaisemalla oman arvion mukaan onnistuneita töitä, jolloin myös muiden antama palaute oli tyypillisesti positiivista. Valmiin työn julkaiseminen kokettiin myös itsessään onnistumisen kokemuksena ja merkinä prosessin valmiiksi saattamisesta.

7. Luotettavuus

Laadullista analyysia tehdessä tutkijan tärkein työväline tutkija itse; tutkijan omat oletukset, tulkinnat sekä teoreettisen taustan hallinta. Näin ollen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee arvioida koko tutkimusprosessi. Että tutkimusprosessin luotettavuutta voidaan arvioida, tulee tutkijan avata tarkasti tutkimuksen kulku. Myös tutkijan asema suhteessa tutkittavaan kohteeseen on hyvä määrittää. Määrällisen tutkimuksen osalta taas luotettavuuden arviointi koskee ennen kaikkea mittauksen luotettavuutta. Eskola & Suoranta (2008) toteavat, että luotettavuutta voidaan tarkastella eri kannalta: *Uskottavuus* luotettavuuden kriteerinä tarkoittaa sitä, että tutkija tarkastaa vastaako tutkijan käsitys ja tulkinta tutkittavien käsitystä. Tutkimustulosten siirrettävyys taas tarkoittaa, että tutkimustulokset ovat tietyin rajoituksin yleistettävissä. Varmuutta tutkimukseen voidaan saada huomioimalla tutkijan ennako-oletukset ja vahvistuvuus tarkoittaa, että tuloksia voidaan tukea muiden vastaavien tutkimuksien tuloksilla. Myös aineiston koolla ja kattavuudella on vaikutusta luotettavuuteen. (Eskola & Suoranta, 2008, 210-212.)

Tutkimuskohteeksi Facebookin ompeluryhmät valikoituivat oman mielenkiintoni ja kokemukseni vuoksi. Olen itse aktiivinen ryhmien käyttäjä. Toisaalta siis tunnen hyvin tutkimuskohteen, ja useita vuosia ryhmiä seuranneena, minulla oli ennakkokäsitys siitä, millä tavalla ryhmät toimivat ja miten niitä käytetään. Tämä auttoi minua sekä määrittelemään sitä, millaisia asioita ryhmän toiminnassa on mahdollista tutkia ja toisaalta sitä, millä tavalla tietoa voisi kerätä. Toisaalta tuttuuden vuoksi analyysivaiheessa on vaarana, että sorrun tulkitsemaan tai oletamaan ennakkokäsityksieni vuoksi. Tutkimuksen luotettavuutta pyrin lisäämään perehtymällä huolellisesti teoreettiseen taustaan, ja hyödynsin teoriaa myös kyselylomakkeen rakentamisessa. Lomakkeen pilotoin ennen varsinaisen kyselyn jakamista. Pilotoinnin toteutin pienelle, tutkimuksen kohderyhmään kuuluneelle joukolle. Pyysin pilotoinnin yhteydessä myös palautetta kysymysten ymmärrettävyydestä ja selkeydestä, ja tein tarvittavia muokkauksia sekä saamani palautteen että pilotin tulosten pohjalta.

Kirjoitelmapyynnön sekä tukikysymykset pyrin rakentamaan siten, etten johdattelisi vastauksia, mutta avaisin kuitenkin riittävästi sitä, mistä asiasta toivon kirjoitelmia. Pyrin lisäämään aineiston luotettavuutta sekä välttämään tukikysymysten johdattelua myös siten, että pyysin vastaajia kirjoittamaan kirjoitelman viimeisimpään ompelulliseen käsityöprosessiin tukeutuen. Tällöin vastaukset olivat mahdollisesti yksityiskohtaisempia ja perustuivat todellisiin kokemuksiin. Toisaalta tällöin mahdollisesti jotain tyypillisestä toiminnasta jäi puuttumaan vastauksista, sillä esimerkiksi uuttaa, haastavaa kaavaa käytettäessä ryhmiä saatetaan hyödyntää eri tavoin, kuin luottokaavalla peruspaitaa ommellessa. Kuitenkin vastaukset saturoituvat riittävästi, eikä uusia näkökulmia tullut esiin enää aineiston viimeisissä vastauksissa.

Tutkimusaineiston keräsin jakamalla linkkiä Facebookin ompeluryhmissä. Pyrin valitsemaan muutamia jäsenmäärältään, toimintatavoiltaan ja sisältöalueiltaan erilaisia ryhmiä lisätäkseni aineiston kattavuutta. Ryhmien valikoinnissa tukeuduin omaan kokemusperäiseen tietooni ryhmien toiminnasta. Ryhmissä on yhteensä lähes 50 000 jäsentä. Vastausmäärä jäi kuitenkin verrattain pieneksi. Tämä johtune muun muassa kyselyn työläydellä. Hyvin moni ryhmän käyttäjä selaa ryhmiä mobiililaitteella, jolla voi olla työläs kirjoittaa pidempiä kirjoitelmia. Ryhmissä jaetaan säännöllisin väliajoin erilaisia kyselyjä, ja usein vastaajien kesken arvotaan lahja. Uskoakseni arvontapalkinto houkuttimena olisi lisännyt innokkuutta kyselyyn vastaamiseen, mutta toisaalta nyt kyselyyn vastanneet vastasivat ilman taka-ajatuksia. Mahdollisesti vastausmäärään saattoi vaikuttaa myös kyselyn ajankohta, joka ajoittui juuri ensimmäisen korona-aallon Suomeen rantautumisen aikoihin.

Laadullisen tutkimuksen analyysin välineenä toimii tutkija itse ja tutkijan tulkinta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 160-161.) Analysointivaiheessa pyrin lisäämään luotettavuutta paneutumalla aineistoon huolellisesti ja toistuvasti. Tiedostin, että analyysissa ajatuskokonaisuuksien luokkiin jako on haastavaa, sillä käsityöprosessille on tyypillistä, että vaiheet eivät seuraa lineaarisesti toisiaan, vaan toteutuvat limittäin ja vuorotellen (Anttila, 1993, 108). Pyrinkin tekemään analysointiani läpinäkyväksi luotettavuuden lisäämiseksi. Olen lisännyt tutkimustuloksiin suoria sitaatteja aineistosta, ja pyrin tällä tavoin perustelemaan ja avaaman

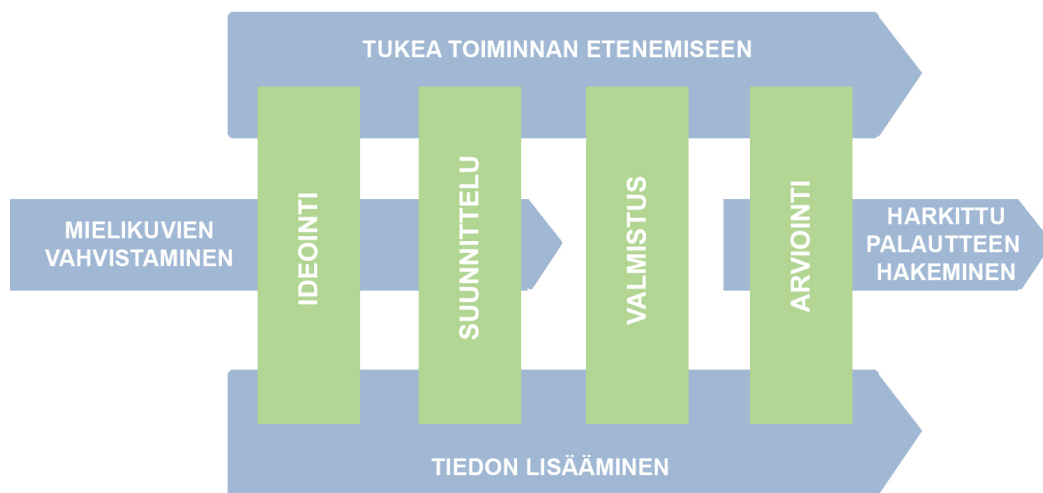
omaa analyysiani. Tutkimuksen eettisyydestä huolehdin käsittelemällä aineistoa luottamuksellisesti ja mahdollistamalla vastaamisen siten, ettei vastaajista tallentunut muita tietoja kuin vastaukset. Avasin osallistumispyyntöjulkaisussani tutkimuksen tarkoitusta ja tavoitteita.

Tutkimustuloksia analysoidessani olen verrannut saamiani tuloksia aiempiin aiheesta tehtyihin tutkimuksiin, ja olen voinut huomata että tulokseni ovat samansuuntaisia kuin aiemmissa sosiaalisen median käyttöä koskevissa tutkimuksissa. Kuitenkaan suoraan Facebookin ompeluryhmiin kohdistettuja tutkimuksia on haastava löytää kohderyhmän rajauksen vuoksi.

8. Pohdinta

8.1 Facebookin ompeluryhmät tärkeänä osana kokonaista käsityöprosessia

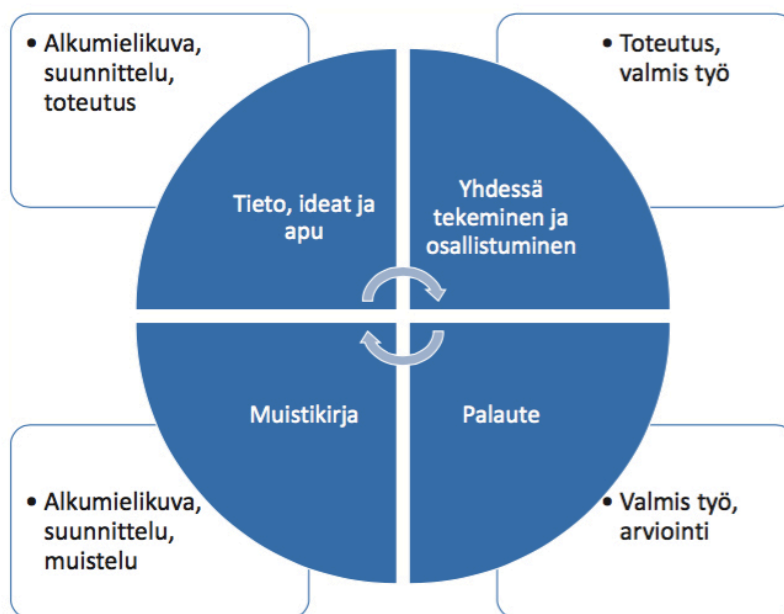
Tässä tutkimuksessa tarkoitukseni oli selvittää, millä tavoin Facebookin ompeluaiheisten ryhmien jäsenet hyödyntävät ryhmiä ompeluprosessinsa eri vaiheissa. Lisäksi olin kiinnostunut selvittämään, millaiset asiat koettiin ryhmässä tärkeäksi. Ositettu käsityö, eli käsityöprosessi jossa tekijän toteuttama ideointi- ja suunnitteluvaihe jää pääosin puuttumaan ja työ toteutetaan valmista mallia noudattamalla, on tyypillistä erityisesti harrastuskäsityössä, jossa yleensä tärkeimpänä tavoitteena on saada aikaiseksi valmis käsityötuote (Pöllänen & Kröger, 2005, 86-87). Tutkimuksen aineisto kerättiin harrastusompeluryhmistä, mutta kokonainen käsityöprosessi on kuitenkin toistuvasti tunnistettavissa kirjoitelmista ja ryhmiä hyödynnettiin kaikissa prosessin vaiheissa (ks. Kuva 4.).

Kuva 4. Ompeluaiheisten Facebook –ryhmien käyttö käsityöprosessin aikana

Sama on nähtävissä myös Katja Vilhusen (2018) väitöskirjan tuloksissa, jossa Vilhunen tutki toisen sosiaalisen median alustan, bloggaamisen merkitystä käsityöharrastuksessa. Vilhusen tuloksia on kuvattu kuvassa 5. Vilhunen (2018, 165-166) Vilhunen toteaa, että myös bloggaaminen näytti olevan tiiviisti mukana

harrastajan kokonaisen käsityöprosessin eri vaiheissa: Bloggaaminen mahdollisti kontaktin toisiin bloggareihin sekä lukijoihin, ja syntynyt verkosto toimi sekä idealähteenä, suunnittelun tukena että valmistusvaiheessa apuna. Bloggaamisen prosessin aikana toi yhdessä tekemisen tunteen ja blogin kautta saatu palaute kannusti työssä eteenpäin, ja tuki ratkaisujen tekemistä ja arviointia. Koska bloggaamiseen kuuluu tiiviisti postausten, eli blogin julkaisujen tekeminen tekeillä olevasta käsityöstä, tallentuu työ samalla blogiin ja toimii jatkossa niin muistikirjana kuin mahdollisesti uusien projektien idealähteenä.

Kuva 4. Katja Vilhusen (2018) väitöskirjan nelikenttäkuvio: Neuleblogissa esiintyvän käsityöiden tekemisen käsityön suunnittelu- ja valmistusprosessi

Oman tutkimukseni tulosten perusteella ryhmiä hyödynnetään ompeluprosessin eri vaiheissa eri tavoin, mutta tavoitteet näiden erilaisten tapojen taustalla ovat hyvin yhteneväiset eri vaiheiden välillä: Ryhmiä hyödynnetään toiminnassa etenemisen tueksi, tiedon lisäämiseksi sekä mielikuvien vahvistamisen tueksi (ks. Kuva 4.). Lisäksi arviointivaiheessa on tunnistettavissa palautteen harkittu hakeminen. Vilhusen tuloksiin verratessa on havaittavissa yhteneväisyyksiä. Vilhusen (2018, 165) mainitsemat ”tieto, ideat ja apu” toistuvat oman tutkimukseni tuloksissa tiedon lisäämisenä, mielikuvien vahvistamisena ja tukena toiminnan etenemiseen. Yhdessä tekeminen ja osallistuminen näyttäytyi omassa tutki-

muksessani tasaisesti esimerkiksi mainintoina, jossa kuvattiin toisten ryhmäläisten auttamishalukkuutta tai saadusta palautteesta iloitsemisena. Ryhmää kuvailtiin myös etä-ystäväksi, jonka kanssa voi jakaa onnistumisia ja haasteita. Tutkimukseni määrällisessä osiossa ”samanhenkisten ihmisten kohtaamista” pidettiin tärkeänä ja vain 12% kaikista vastaajista koki sen *ei kovin tärkeäksi* tai *ei lainkaan tärkeäksi*. Samoin tiedon jakamista ja muiden auttamista pidettiin tärkeänä, ja vain 11% koki tämän *ei kovin tärkeäksi* tai *ei lainkaan tärkeäksi*.

Vilhunen tuo väitöskirjassaan esiin palautteen saamisen sekä blogien muistikirjamaisuuden merkityksen omissa kentissään. Myös Facebookissa julkaisun tekemistä voidaan pitää muistiin tallentamisena ja mahdollisuutena saada muiden arvio omasta työstä, mutta tulosten mukaan julkaisemisella ei niinkään pyritty dokumentointiin tai valmiin työn arviointiin, vaan julkaisemiseen suhtauduttiin pääosin hyvin harkitusti. Tavallaan harkittu palautteen hakeminen voidaankin nähdä myös mielikuvien vahvistamisena, sillä saatu palaute tuntui harvoin olevan saajalleen yllättävää; tyypillisemmin kirjoitelmissa kuvattiin että epäkiinnostavat työt jätettiin julkaisematta ja taas onnistuneet työt julkaistiin, ja niistä saadusta positiivisesta palautteesta iloittiin. Nämä tulokset ovat yhteneväiset määrällisen aineistoni tulosten kanssa: Omien töiden tallentamista ja dokumentointia 54% vastaajista piti joko *ei lainkaan tärkeänä* tai *ei kovin tärkeänä*. Palautteen saamista omista töistään 42% koki *ei lainkaan tärkeäksi* tai *ei kovin tärkeäksi*. 53% piti palautteen saamista *vain vähän tärkeänä* tai *jonkin verran tärkeänä* ja 5% *erittäin tärkeänä*.

Kun tarkastellaan tarkemmin ryhmien käyttöä käsityöprosessin eri vaiheissa, nousee erityisesti ideointivaiheessa tärkeä, ideoiden ja inspiraation löytäminen voimakkaasti esiin:

”Inspiraation ja ideoiden saaminen on mielestäni tärkeintä fb-ryhmistä.”

-V28

Tutkimuksen määrällisessä osiossa 71% vastaajista kokikin ideoiden ja inspiraation löytämisen ryhmistä *erittäin tärkeäksi* ja 26% *jonkin verran tärkeäksi*. Kokonainen käsityöprosessi alkaa ideointivaiheella. Ideointi taas kaipaa tuek-

seen yleensä jonkinlaisen virikkeen tai inspiraation lähteen, kuten vaikkapa tarpeen tai mielenkiintoisen materiaalin, jonkinlaisia esimerkkejä, kuvia tai vaikkamalleja eri mahdollisuuksista (Pöllänen & Kröger, 2005, 162). Inspiraation ja ideoiden hakeminen Facebookin ompeluryhmistä näkyikin myös kirjoitelmissa toistuvasti. Ideoita löytyi ryhmistä sattumalta kuvavirtaa selatessa, tietoisesti hakien hakusanojen avulla sekä ryhmässä käydyssä keskustelun muokkaamana. Toisinaan tekijällä oli jo ajatus työstä ja siihen haettiin lisää ideoita, toisinaan tarve uudelle laukulle tai paidalle heräsi kun kuvavirrassa tuli vastaan erityisen hieno työ.

Ideointivaiheeseen liittyvän aineiston analyysissä yhdeksi alaluokaksi nousi myös ”innostus kehittää omia taitoja”. Tämä näkyi myös määrällisen aineiston tuloksissa, sillä ”uuden oppimisen ja itsensä kehittämisen” 60% vastaajista koki erittäin tärkeäksi ja 32% *jonkin verran tärkeäksi*.

Suunnitteluvaiheessa tuloksissa korostui mm. tuen haku erilaisten teknisten tai visuaalisten ratkaisujen valintaan sekä tiedon haku esimerkiksi materiaaleista, kaavoista ja niiden toimivuudesta. Ommellessa sauman voi purkaa, mutta leikatun kappaleen muokkaaminen esimerkiksi isommaksi ei yleensä onnistu. Myös kankaan värit ja kuosit pysyvät muuttumattomina, ellei tekijä lähde värjäämään niitä jälkeinpäin. Tehdyt tekniset ratkaisut pakottavat usein etenemään tietyllä tavalla, eikä esimerkiksi vetoketjua varten leikattua halkiota saa kovin yksinkertaisesti takaisin virheettömäksi kankaaksi.

”Ryhmässä kuulee jos joku kaava ei ole ollut hyvä tai kuinka sitä täytyy muokata!”

V57

Suunnittelu vaiheessa ompeluryhmien kautta tarkistettiin omia valintoja, haettiin lisätietoa ja vältettiin tietoa hakemalla mahdollisia tulevia ongelmia. Myös valmistusvaiheessa tiedon haun ja jo syntyneiden ongelmatilanteiden ratkaisemiseen saatu tuki korostui:

”Leikkaamani palaset alkoivat kuitenkin mietityttää kovin muistelllessani aiempia kokemuksia ja katsoessani jujunan kuvallisia ohjeita. Järkeni ei

heti kertonut minulle, että missä vika oli. Niinpä lähdin hakemaan apua Ompeluelämää ryhmästä.”

V61

Määrällisessä aineistossa 41% vastaajista kokikin tiedon haun *erittäin tärkeäksi* ja 44% *jonkin verran tärkeäksi*.

Kun tarkastellaan käsityöprosessia Facebookin ompeluryhmien kautta, arviointivaiheessa mahdollinen oman työn julkaiseminen vaikuttaa ainakin osalle vastaajista kuuluvan kiinteäksi osaksi käsityöprosessia, mutta ei välttämättä niinkään mahdollisen palautteen vuoksi. Kuten aiemmin mainitsin, hieman yli puolet (53%) piti palautteen saamista *vain vähän tärkeänä* tai *jonkin verran tärkeänä*. 42% vastaajista taas koki palautteen saamisen *ei kovin tärkeäksi* tai *ei lainkaan tärkeäksi*. Itse asiassa mahdollisuus omien töiden esittelyyn koettiin suhteessa hieman tärkeämmäksi kuin palautteen saamisen, 56% kokiessa omien töiden esittelemisen saamista *vain vähän tärkeäksi* tai *jonkin verran tärkeäksi* ja 35% kokiessa sen *ei kovin tärkeäksi* tai *ei lainkaan tärkeäksi*. Valmiin työn julkaisemisen ja oman työn esittelyn ryhmässä kuvattiin vahvistavan kokemusta prosessin valmistumisesta. Vastaaja 43 kertoo:

“Kuvastani tykkättiin ja minä tykkäsin esitellä aikaansaannokseni. En julkaissut kuvaa muualla, mutta toimitin housut käyttäjälle, joka myyttäsi ne kasaan ja ojensi äidilleen :-D”

V43

Vastaajan 43 kommentti tuokin vaikutelman, että ryhmässä työn esittely oli merkittävää ja tämä mahdollisuus sekä saadut tykkäykset toivat vahvemmin onnistumisen kokemuksen, kuin lahjan antaminen tai saajalta saatu palaute.

Kun tarkastelen toista tutkimuskysymystäni, eli sitä, mitkä asiat nousevat esiin tärkeinä ompeluryhmissä, voin havaita että sekä kirjoitelmissa että määrällisen aineiston tuloksissa korostuu samankaltaiset asiat tärkeimpinä. Näitä ovat esimerkiksi yllä kuvatut inspiraation ja ideoiden hakeminen, uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen sekä tiedonhaku. Kuznetsov & Paulos (2013) tutkivat omassa tutkimuksessaan laajasti käsityöyhteisöjen toimintaa verkossa. Myös em. tutkimuksessa korostuu sosiaalisen median yhteisöjen tärkeimmiksi koe-

tuissa asioissa samoja tekijöitä kuin omassa tutkimuksessani. Tutkimuksen 2600 otoksen perusteella ryhmien tärkeimmäksi asiaksi koettiin myös inspiraation ja ideoiden löytäminen uusien käsityöprojektien tueksi. Toiseksi tärkeimpänä pidettiin uusien asioiden oppimista ja kolmanneksi tärkeimpänä samanhenkisten ihmisten kohtaamista. (Kuznetsov & Paulos, 2013, 5.)

8.2 Jatkotutkimusaiheet

Pro gradu tutkielmani vuoksi olen seurannut ompeluryhmiä ehkä vielä tavallistakin tarkemmin erityisesti keväällä 2020 aineistoa kerätessäni. Covid19 pandemia iski Suomeen samoihin aikoihin, ja sen vaikutukset heijastuivat nopeasti myös ompeluryhmiin. Välittömästi ryhmissä puhkesi keskustelu niin kankaisten maskien kaavoista ja toisaalta kangasmaskien mahdollisista haitoista. Ryhmissä puitiin myös käsityömessujen ja käsityöyrittäjien kohtaloa, kuin Koronan vaikutusta kangasmarkkinoihinkin. Sittemmin lähes jokaiseen ompeluryhmään johon kuulun, on perustettu oma kiinnitetty keskusteluketju maskien kaavoille ja materiaaleille, ja toukokuun 2020 lopussa perustettu ompeluryhmässä ”Kangasmaskit – ompeluryhmä” on nyt marraskuun 2020 alussa lähes 1500 jäsentä. Ryhmästä löytyy kootusti linkit ja ohjeet erilaisiin maskeihin sekä hankintapaikat maskeihin soveltuviin materiaaleihin ja lisätarvikkeisiin. Omille kasvoilleni parhaiten istuva kaavan löysin Alavara –ryhmän maskikeskusteluketjusta suositte-lujen perusteella, ja maskeihin soveltuvaa suodatinkangasta ostin kokeiluun kotimaisen kangasyrittäjän ryhmään jakaman mainoksen houkuttelemana. Pehmeä kuminauha taas löytyi Eurokankaasta toisen ryhmäläisen vinkkaamana.

Tässä tutkimuksessa keskityin nyt Facebookin ompeluryhmiin ja käsityöproses-siin. Saatoinkin kuitenkin kirjoitelmia lukiessa havaita, että ryhmät ja niiden toiminta vaikuttavat voimakkaasti ryhmäläistensä ompelutottumuksiin ja valintoihin. Esimerkiksi ostopäätöksen tekeminen ryhmästä saadun tiedon tai innoituksen pohjalta mainittiin toistuvasti kirjoitelmissa, ja kirjoittajat kuvailivat tehneensä isoja-kin hankintoja, esimerkiksi saumurin oston, pelkästään ryhmäläisten suosituksiin nojaten. Samoin kaavan valinta tai sen muokkaaminen saattoi nojata vah-

vastikin ryhmäläisten palautteeseen. Jopa niin vahvasti, että omien mittojen ottamisen ja vertailun sijaan, päätös kaavasta tehtiin sen mukaan sopiiko kaava ryhmässä käydyn keskustelun mukaan esimerkiksi päärynäkartaloiselle. Trendien seuraaminen ryhmien kautta sanoitettiin kirjoitelmissa myös toistuvasti, ja ryhmiä kuvailtiin työkaluksi, joiden avulla voi pysyä perillä siitä, mikä on nyt ”hitti”. Koska sosiaalinen media on käyttäjänsä saavutettavissa koska vaan ja missä vaan, on luonnollista, että sen kautta leviää voimakkaasti niin uudet innovaatiot kuin mielipiteet ja ajankohtaiset asiatkin. Nämä ilmiöt tunnistan itsekin ryhmien käyttäjänä ja ryhmän vaikutus on nähtävissä myös esimerkiksi yllä kuvaamassani omassa kangasmaskien ompeluprojektissani.

Koenkin, että niin Facebookin ompeluryhmillä, kuin laajemminkin sosiaalisella medially on huomattavan voimakas vaikutus muun muassa käsityöharrastajien ostokäyttäytymiseen, trendien levittämiseen sekä ompelullisten valintojen tekemiseen. Lisätutkimus näihin aiheisiin kohdistettuna voisi tuoda lisätietoa esimerkiksi siitä millä tavoin trendien leviäminen ryhmissä tapahtuu, miten trendit valikoituvat sekä millä tavoin sosiaalisen median ryhmien jäsenet arvottavat ja arvioivat ryhmistä saamaansa tietoa. Myös taidon oppimisesta erityisesti Facebookin käsityöryhmien kautta olisi kiinnostavaa saada lisätietoa.

9. Lähteet

- Aalto, T. & Uusisaari, M. (2009). *Nettielämää - sosiaalisen median maailmat*. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino. Haettu 28.12.2019 osoitteesta https://www.academia.edu/23165432/Nettiel%C3%A4m%C3%A4%C3%A4_-_sosiaalisen_median_maailmat
- Aikasalo, P. (2006). Käsityöt osana naisten elämää. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.), *Tekstejä ja kangastuksia – puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta* (40– 54). Tampere: Akatiimi.
- Ahlqvist, T., Bäck, A., Halonen, M. & Heinonen S. (2008). *Social Media Road-maps. Exploring the futures triggered by social media*. Espoo: VTT Tiedotteita. Haettu 10.4.2020 osoitteesta <https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/tiedotteet/2008/T2454.pdf>
- Anttila, P. (1983). *Prosessi vai produkti? Tutkimus käsityön asenteista ja arvopäämääristä*. Kouluhallitus tutkimusselosteita No 43. Helsinki: Kouluhallitus.
- Anttila, P. (1993). *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. Porvoo: WSOY.
- Eckert, C. & Stacey, M. (2000). *Sources of Inspiration: A Language of Design*. *Design Studies*, 21 (5), 523-538.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (2008). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino
- Facebook verkkosivusto: Ryhmän hallinnointi ylläpitäjälle. Haettu 18.2.2020 osoitteesta https://www.facebook.com/help/1686671141596230/?helpref=hc_fnav

Heikkinen, K. (2006). Onko käsityöllä sukupuolta? Teoksessa L. Kaukinen, & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta*. Hamina: Akatiimi, 31-39.

Heikkinen, K. (1997). *Käsityöt naisten arjessa. Kulttuuriantropologinen tutkimus pohjoiskarjalaisten naisten käsityön tekemisestä*. Helsinki: Akatiimi

Heinänen, S., Hirvi, M., Myllykoski, H., & Strümer-Hiltunen, D. (1990). *Käsityön ulottuvuuksia*. Jyväskylä: Suomen kotiteollisuusmuseo.

Hirsjärvi, S. & Remes, P & Sajavaara, P. (2003). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Ihatsu, A-M. (2002). *Making Sense of Contemporary American craft*. Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja 73. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Ihatsu, A-M. (2004). Käsityön monet ulottuvuudet. Teoksessa T. Kupiainen (toim.) *Käsillä tehty*. Helsinki: Edita, 41-53.

Ihatsu, A-M. (2006). Käsityö – uusiutuva luonnonvara. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta* (s. 19-30). Tampere: Akatiimi.

Isakson, V. (1990). *Kehrää, kehrää tyttönen*. Jyväskylä: Gummerus.

Johnson, G. (2008). Down the Tubes: In Search of Internet Craft. Teoksessa Levine, F. & Heimerl, C. (toim.) *Handmade Nation. The Rise Of DIY, Art, Craft And Design*. New York: Princeton Architectural Press, 30–35.

Kielitoimiston verkkosivut. Haettu 6.2.2019 osoitteesta <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/k%C3%A4sity%C3%B6>

Kojonkoski-Rännäli, S. (1995). *Ajatus käsissämme. Käsityön käsitteen merkityssisällön analyysi*. (Julkaisusarja C: 109). Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta.

Kouhia, A. & Laamanen, T-K. (2014). Mitä muuta kuin materiaa? Otteita käsityön materiaalisuudesta ja immateriaalisuudesta. Teoksessa Karppinen, S., Kouhia, A. & Syrjäläinen, E. (toim.), *Kättä pidempää. Otteita käsityön tutkimuksesta ja käsitteellistämisestä* (11-22). Kotitalous- ja käsityötieteiden julkaisuja. Helsingin yliopisto.

Kouhia, A. (2016). *Unraveling the meanings of textile hobby crafts* (Väitöskirja). Helsingin yliopisto, Helsinki.

Kupiainen, J. (2004). Käsityötaito tietoyhteiskunnassa. Teoksessa *Käsillä tehty*, toim. Kupiainen, T. Helsinki: Edita Prima oy

Kuznetsov, S. & Paulos, E. (2010). *Rise of the expert amateur: DIY projects, communities, and cultures*. Proceedings of the 6th Nordic Conference on Human-Computer Interaction 2010.

Lightning guides (2015). *Social media. Facebook, Twitter and the modern revolution*.

Laamanen, T-K. & Seitamaa-Hakkarainen, P. (2014) Suunnittelutehtävät, inspiraationlähteet ja ideointi. Teoksessa Nuutinen, A.; Fernström, P., Kokko, S. Lahti, H. (toim.), *Suunnittelusta käsin. Käsityön tutkimuksen ja opetuksen vuoropuhelua* (12-26). Helsingin yliopisto.

Luutonen, M. (2006). Käsityöläisyyden tulevaisuus. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta* (s. 174-185). Tampere: Akatiimi.

Metsämuuronen, J. (1995). *Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Sitoutuminen, motivaatio ja coping*. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen tutkimuksia 146. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Metsämuuronen, J. (2008). *Laadullisen tutkimuksen perusteet*. Helsinki: International Methelp Ky.

Minahan, S. & Wolfram, J. (2007). *Stitch'nBitch cyberfeminism, a third place and the New Materiality*. Journal of Material Culture Vol. 12

Mäkipää, J. (2019). *Hyvää käsityöstä. Tutkimus tekstiilikäsityöharrastuksen hyötyjen kokemisesta* (Pro gradu -tutkielma). Helsingin yliopisto, Helsinki.

Nykänen, I. (2014). *Käsitöiden tekeminen vapaa-ajalla*. (Pro gradu -tutkielma). Helsingin yliopisto, Helsinki.

Petre, M., Sharp, H. & Johnson, J. (2006). *Complexity through combination: An account of knitwear design*. Design Studies 27 (2),183-222.

Pi, S-M., Chou, C-H., & Liao, H-L. (2013). *A study of Facebook Groups members' knowledge sharing*. Computers in Human Behavior 29, 1971–1979

Pietikäinen, I. (2006). Käsityön kaksi ulottuvuutta. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta* (s. 78- 85). Tampere: Akatiimi.

Plathan, S. Vertaisoppiminen verkossa. (2012). Teoksessa *Tietoa, taitoja ja hyvää fiilistä – vertaisoppimisen taustaa ja kokemuksia järjestötoiminnassa*. Fields, M. & Plathan, S toim. OK-opintokeskus. Haettu 3.4.2020 osoitteesta: <https://www.ok-sivis.fi/media/materiaalit-osio/selvitykset-ja-tutkimukset/tietoa-taitoja-ja-hyvaa-fiilista.pdf>

POP (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet* 2014: 96. Helsinki: Opetushallitus.

Pöllänen, S. & Kröger, T. (2005). Näkökulmia kokonaiseen käsityöhön. *Teoksessa Tutkiva opettajankoulutus – taitava opettaja*. Enkenberg, J., Savolainen, E. & Väisänen, P. (160-172). Haettu 22.1.2020 osoitteesta http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/tutkivaope/pdf/polla_kroger.pdf

Pöllänen, S. & Kröger, T. (2006). Kokonainen ja ositettu käsityö paradigmamaailmoina: näkökulmia ja tulevaisuuden suuntia. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta* (s. 149–157). Tampere: Akatiimi.

Pöllänen, S. (2006). Elämä ilman käsitöitä – mitä se on? Käsityö harrastajien psyykkisen hyvinvoinnin tukena. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsitöistä ja sen tulevaisuudesta* (66-77). Hamina: Akatiimi

Suominen, J. (2013). Johdanto – Sosiaalisen median aika. Teoksessa J. Suominen, P. Saarikoski, R. Turkiainen & S. Österman (toim) *Sosiaalisen median lyhyt historia* (9-27). Tallinna: Gaudeamus Helsinki University Press

Taitoliiton verkkosivusto. (2013). Haettu 23.1.2020 osoitteesta <https://www.taito.fi/emma-iivanainen-vuoden-kasityolainen-2013/>

Taitoliitto. (2018). Käsitöiden harrastaminen Suomessa 2018. Haettu 31.5.2020 osoitteesta https://www.taito.fi/wp-content/uploads/sites/5/2018/11/K%C3%A4sit%C3%B6iden-harrastaminen-Suomessa-kyselyyhteenveto_taitofi.pdf

Taitoliitto. (2019) Käsityöalan suhdanne- ja toimialaraportti 2019. Haettu 21.8.2020 osoitteesta <https://www.taito.fi/wp-content/uploads/sites/5/2019/08/K%C3%A4sity%C3%B6alan-suhdanne-ja-toimialaraportti-2019-2.pdf>

Torrey, C., Churchill, E. & McDonald, D. (2009). *Learning How: The Search for Craft Knowledge on the Internet*. Proceedings of the 27th International Conference on Human Factors in Computing Systems, CHI'09, Boston, USA. New York, NY: ACM, 1371-1380.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Valli, R. (2019) Kyselylomaketutkimus. Teoksessa *Ikkunoita tutkimusmenetelmiin* (102-125). Jyväskylä: PS kustannus JUVA.

Vartiainen, L. (2010). *Yhteisöllinen käsityö. Verkostoja, taitoja ja yhteisiä elämyksiä*. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertation in Education, Humanities, and Theology 4. Joensuu: Itä-Suomen yliopisto.

Vilhunen, K. (2018). *Neuleblogi osana käsitöitä. Neulebloggaajien kokemuksia blogin ja käsitöiden yhdistämisestä* (Väitöskirja). Itä-Suomen yliopisto, Joensuu.

Vilkka, H. (2007). *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Jyväskylä: Tammi

Voittosaari, A-L. (1994). *Neulomayhtiöistä ompeluseuroihin. Ompeluseurat diakonian ja kristillisten järjestöjen työmuotona Suomessa 1800- ja 1900-luvuilla*. Jyväskylän yliopiston tutkimuksia 26. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

10. Liitteet

LIITE 1

TUTKIMUS FACEBOOKIN OMPELURYHMIEN KÄYTÖSTÄ OSANA OMAA OMPELUHARRASTUSTA

Taustatiedot

Sukupuoli

- ☐ Nainen
☐ Mies

Ikä

- ☐ alle 20 vuotta
☐ 20-29 vuotta
☐ 30-39 vuotta
☐ 40-49 vuotta
☐ 50-59 vuotta
☐ 60-69 vuotta
☐ yli 70 vuotta

Kuinka usein harrastat ompelua?

- ☐ Päivittäin
☐ 1-3 kertaa viikossa
☐ Muutaman kerran kuukaudessa
☐ Kerran kuussa tai harvemmin
☐ Satunnaisesti

Kuinka usein käytät Facebookin ompeluryhmiä?

- ☐ Päivittäin
☐ 1-3 kertaa viikossa
☐ Muutaman kerran kuukaudessa
☐ Kerran kuussa tai harvemmin
☐ Satunnaisesti

Kuinka moneen ompeluun keskittyvään ryhmään kuulut Facebookissa?

Mitä ryhmää käytät eniten? (Mainitse nimeltä)

Millainen merkitys seuraavilla asioilla on sinulle Facebookin ompeluryhmissä?

	Erittäin tärkeää	Jonkin verran tärkeää	Vain vähän tärkeää	Ei kovin tärkeää	Ei lainkaan tärkeää	En osaa sanoa
• Tiedonhaku	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Ideoiden ja inspiraation löytäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Samanhenkisten ihmisten tapaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Omien ompelutöiden esittely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Omien töiden tallentaminen ja dokumentointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Tiedon jakaminen ja muiden auttaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Palautteen saaminen omista ompelutöistä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Uuden oppiminen ja itsensä kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Näkyvyyden saaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
• Työmahdollisuuksien etsiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kirjoitelmapyyntö

Kuvaile jokin viimeaikainen ompelutyösi, jonka käsityöprosessin aikana olet jollain tavalla hyödyntänyt tai muuten käyttänyt Facebookin ompeluryhmää tai -ryhmiä.

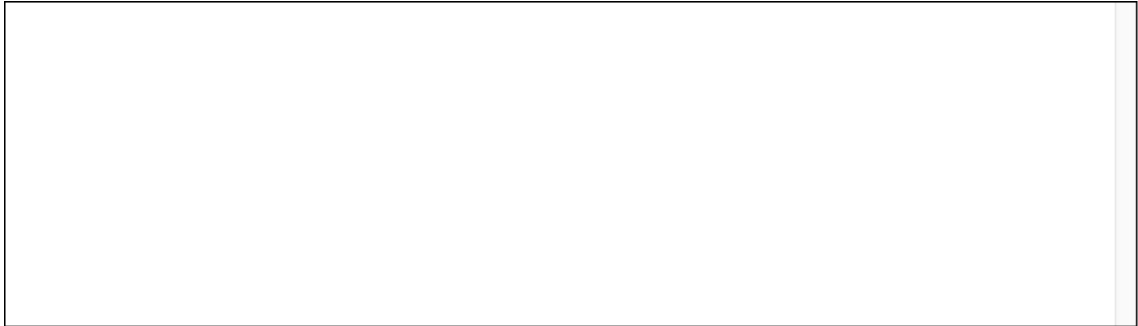
Käsityöprosessilla tarkoitetaan tässä yhteydessä niin ompelutyön ideointia ja suunnittelua, materiaalin, mallin ja työtapojen kokeilua ja valintaa, kuin työn valmistamista sekä valmiin työn arviointia, pohdintaa ja esittelyäkin.

Pohdi esimerkiksi seuraavia asioita:

- Mitä ompelit?
- Missä työvaiheessa tai työvaiheissa käytit Facebookin ompeluryhmää?
- Millä tavoin käytit ompeluryhmää? (esimerkiksi hakutoiminto, kysymyksen julkaisu, toisen kuvan kommentointi, albumien selaaminen jne)
- Millaista apua, tietoa tai palautetta hait ja sait ryhmästä?
- Vaikuttiko saamasi tieto jollain tapaa työn tekemiseen?

- Millainen merkitys ryhmällä oli työsi kannalta?
- Julkaisitko valmiista työstä kuvaa Facebookiin?

Kaikki kysymykset ovat suuntaa antavia, vastaa omin sanoin kertoen:

Lämmin kiitos vastauksistasi!